

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav Dálného východu

Bakalářská práce

Petr Pivkač

Rozšířené partikule: jejich význam a užití

Extended Particles: Their Meaning and Use

Praha 2013

Vedoucí práce: Mgr. Petra Kanasugi

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval Mgr. Petře Kanasugi za její odborné rady, čas a trpělivost při vedení mé bakalářské práci.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, že jsem řádně citoval všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne:

.....

Abstrakt

Cílem této bakalářské práce je prozkoumání morfologických, syntaktických a zejména sémantických vlastností výrazů z oblasti japonské gramatiky, které se nazývají rozšířené partikule. Tento výzkum je v práci prováděn jednak v obecné rovině, kdy se zkoumá celá gramatická kategorie rozšířených partikulí a jednak v konkrétní rovině, kdy se zkoumá uzká skupina významově podobných rozšířených partikulí. Do této skupiny jsou zařazeny rozšířené partikule *o moto ni site*, *ni motozuite* a *ni sotto*, které po významové stránce vyjadřují základ pro určitou aktivitu. Na základě odborné literatury a analýzy autentického jazykového materiálu jsou u těchto rozšířených partikulí zkoumány především rozdíly v jejich významech. Kromě výzkumu a stanovení takovýchto rozdílů, je u každé jednotlivé rozšířené partikule stanoveno také její primární a sekundární užití. V závěru práce je uvedeno shrnutí specifik gramatické kategorie rozšířených partikulí, které je navíc doplněno o úvahu nad vztahem rozšířených partikulí k procesu gramatikalizace.

Klíčová slova: rozšířená partikule, fukugódžoši, partikule, japonština, gramatikalizace.

Abstract

The objective of this thesis is to explore the morphological, syntactic and particularly semantic features of expressions of the Japanese grammar, called extended particles. This research work is, in practice, carried out both in general, when there is examined the whole grammatical category of the extended particles and specifically, when there is examined a small group of semantically similar extended particles. This group includes the extended particles *wo moto ni shite*, *ni motozuite* and *ni sotte*, meaning they express basis for a particular action. Based on an expert literature and analysis of authentic language materials these extended particles are examined primarily for differences in their meanings. In addition to research and specification of such differences for each individual extended particle there is also determined its primary and secondary use. In the conclusion, there is a summary of the specifics of the grammatical category of the extended particles that is thereto complemented by a contemplation of the relationship of the extended particles with the process of grammaticalization.

Keywords: extended particle, fukugōjoshi, particle, Japanese, grammaticalization.

Obsah

ÚVOD.....	8
I. TEORETICKÁ ČÁST	9
1. Definice rozšířených partikulí.....	10
1.1. Analýza definic rozšířených partikulí	14
1.2. Slovní druh rozšířených partikulí	15
2. Morfologická struktura rozšířených partikulí	17
2.1. Méně obvyklé tvary rozšířených partikulí	18
2.2. Vázání rozšířených partikulí s dalšími partikulemi.....	19
3. Syntaktické vlastnosti rozšířených partikulí	20
4. Gramatikalizace	23
4.1. Syntaktické vlastnosti gramatikalizovaných podstatných jmen a sloves.....	24
II. PRAKTICKÁ ČÁST	27
5. Rozšířená partikule <i>o moto ni šite</i>	30
5.1. Definice rozšířené partikule	30
5.1.1. Shrnutí definic rozšířené partikule	32
5.1.2. Zařazení rozšířené partikule do definovaných skupin	32
5.2. Tvary rozšířené partikule	33
5.3. Možnosti překladu rozšířené partikule.....	33
5.4. Příkladové věty s rozšířenou partikulí.....	33
5.5. Příkladové věty s negramatikalizovanými tvary.....	36
5.6. Kolokace rozšířené partikule	37
5.6.1. Analýza výrazů před rozšířenou partikulí.....	41
5.6.2. Analýza výrazů za rozšířenou partikulí	41
5.7. Porovnání se zbývajícími rozšířenými partikulemi	41
5.8. Primární a sekundární užití rozšířené partikule	43
6. Rozšířená partikule <i>ni motozuite</i>	44
6.1. Definice rozšířené partikule	44
6.1.1. Shrnutí definic rozšířené partikule	45
6.1.2. Zařazení rozšířené partikule do definovaných skupin	46

6.2. Tvary rozšířené partikule	46
6.3. Možnosti překladu rozšířené partikule	46
6.4. Příkladové věty s rozšířenou partikulí.....	46
6.5. Příkladové věty s negramatikalizovanými tvary.....	49
6.6. Kolokace rozšířené partikule	50
6.6.1. Analýza výrazů před rozšířenou partikulí.....	54
6.6.2. Analýza výrazů za rozšířenou partikulí	54
6.7. Porovnání se zbývajícími rozšířenými partikulemi.....	55
6.8. Primární a sekundární užití rozšířené partikule	56
7. Rozšířená partikule <i>ni soṭte</i>	58
7.1. Definice rozšířené partikule	58
7.1.1. Shrnutí definic rozšířené partikule	60
7.1.2. Zařazení rozšířené partikule do definovaných skupin	60
7.2. Tvary rozšířené partikule	61
7.3. Možnosti překladu rozšířené partikule	61
7.4. Příkladové věty s rozšířenou partikulí.....	61
7.5. Příkladové věty s negramatikalizovanými tvary.....	64
7.6. Kolokace rozšířené partikule	64
7.6.1. Analýza výrazů před rozšířenou partikulí.....	67
7.6.2. Analýza výrazů za rozšířenou partikulí	68
7.7. Porovnání se zbývajícími rozšířenými partikulemi.....	68
7.8. Primární a sekundární užití rozšířené partikule	70
8. Shrnutí specifik gramatické kategorie rozšířených partikulí.....	71
ZÁVĚR	76
POUŽITÁ LITERATURA	78

Úvod

Tématem této práce, které spadá do oblasti gramatiky japonského jazyka, je význam a užití rozšířených partikulí. Rozšířené partikule, pro které se v japonském jazyce používá termín *fukugó džoši*, jsou ustálené těsné vazby jednoduchých partikulí s dalšími partikulemi, nebo s původně plnovýznamovými slovy, které dohromady plní funkci partikule. Takovéto rozšířené partikule jsou pak schopny vyjádřit to, co nelze, nebo je obtížné jednoduchými partikulemi vyjádřit, což je vlastnost, která patří k jejich hlavní charakteristice. Přes veškeré výhody těchto výrazů, se ale jedná spíše o okrajovou oblast japonské gramatiky, které se využívá především v psaném projevu.

Cílem této práce bude analýza jedné skupiny rozšířených partikulí na morfologické, syntaktické a sémantické úrovni. Tato analýza bude v této práci probíhat jednak v rovině obecné (teoretická část), kdy budu zkoumat celou gramatickou kategorii rozšířených partikulí a jednak v rovině konkrétní (praktická část), kdy bude podrobena výzkumu uzká skupina významově podobných rozšířených partikulí. V praktické části se zaměřím především na sémantickou stránku jednotlivých rozšířených partikulí, což znamená, že budou zkoumány rozdíly ve významech a způsobech užití rozšířených partikulí z dané skupiny.

Pro tento účel jsem vybral tři rozšířené partikule a to konkrétně *o moto ni site, ni motozuite* a *ni sotte*, které patří k významové skupině rozšířených partikulí vyjadřujících základ pro nějakou aktivitu. Tyto rozšířené partikule jsou si v některých aspektech velice podobné. Všechny tři se například pojí jen na jeden slovní druh nebo se mohou překládat podobnými výrazovými prostředky. Nicméně to, co je od sebe odlišuje, jsou drobné rozdíly v jejich významech a způsobech jejich užití, což z nich dělá zajímavý materiál k výzkumu.

V samotné práci budu používat českou transkripci i japonské písmo s tím, že česká transkripce bude až na výjimky užívána především v souvislém textu. Tuto transkripci budu v práci navíc uvádět kurzívou. Kurzívou budu také zvýrazňovat názvy a překlady. U jmen osob bude v práci uváděno nejdříve osobní jméno a poté příjmení. Symbol hvězdičky u příkladu nebo příkladové věty znamená negramatické užití a otazník zde znamená nepřirozené užití. Bibliografické odkazy se v této práci budou řídit normou ISO 690.

I. Teoretická část

Tuto část mé práce zahájím přehledem příslušných kapitol a podkapitol. V první kapitole pod názvem *Definice rozšířených partikulí* uvedu definice rozšířených partikulí z dostupné odborné literatury, ke které patří práce Juriko Sunakawy *Fukugódžoši ni cuite* (O rozšířených partikulích), *Gramatika Japonštiny I.* od Miroslava Nováka a gramatická příručka *Čúdžókjú wo ošieru hito no tame no nihongo bunpó handobukku* (Gramatická příručka japonštiny pro lidi vyučující na střední vysoké úrovni) od Isao Iori a dalších autorů. Na základě těchto definic a jejich analýzy bude stanovena vlastní definice gramatické kategorie rozšířených partikulí a to v podkapitole nazvané *Analýza definic rozšířených partikulí*. Součástí této kapitoly bude i její druhá podkapitola nazvaná *Slovní druh rozšířených partikulí*, ve které zařadím rozšířené partikule jako slovní druh.

V druhé kapitole pod názvem *Morfologická struktura rozšířených partikulí* bude uveden přehled morfologické struktury rozšířených partikulí, který jsem sestavil na základě rozšířených partikulí vyskytujících se v učebnici *Donna toki dó cukau nihongo hjógen bunkei* (Gramatické konstrukce a obraty v japonštině - Kdy a jak je používat), která se těmto výrazům do velké míry věnuje. Součástí této kapitoly budou dvě podkapitoly. V první podkapitole, která nese název *Méně obvyklé tvary rozšířených partikulí* budou uvedeny další tvary rozšířené partikule. V druhé podkapitole pod názvem *Vázání rozšířených partikulí s dalšími partikulemi* se budu věnovat vazbě rozšířených partikulí s kontextovými partikulemi.

V třetí kapitole pod názvem *Syntaktické vlastnosti rozšířených partikulí* budu řešit zapojení rozšířených partikulí do věty. To znamená, že se zde vyjádřím k adverbálnímu a adnomálnímu zapojení rozšířených partikulí ve větě a zároveň zde uvedu přehled vazeb rozšířených partikulí s přecházejícím výrazem, který sestavím opět na základě učebnice *Donna toki dó cukau nihongo hjógen bunkei*.

Ve čtvrté závěrečné kapitole teoretické části se budu věnovat gramatikalizaci a procesům, které jsou v ní zapojeny. Tato kapitola nazvaná *Gramatikalizace* bude obsahovat i podkapitolu s názvem *Syntaktické vlastnosti gramatikalizovaných podstatných jmen a sloves*, ve které se budu věnovat změnám, které přinesla gramatikalizace plnovýznamovým slovům, jakými jsou podstatná jména a slovesa, když se změnila v část rozšířené partikule. Podobně jako v kapitole *Definice rozšířených partikulí* zde budu vycházet z práce Juriko Sunakawy.

1. Definice rozšířených partikulí

Cílem této kapitoly je definovat podstatné charakteristiky rozšířených partikulí a určit důvody pro jejich užívání. Z dostupné odborné literatury proto uvedu několik jejich definic, částečný popis jejich morfologické struktury a případně další informace, které jsou důležité pro dosažení tohoto cíle. Získané poznatky budu analyzovat v podkapitole nazvané *Analýza definic rozšířených partikulí* a na základě této analýzy zde uvedu vlastní definici gramatické kategorie rozšířených partikulí. V samotném závěru této kapitoly uvedu rovněž podkapitulu nazvanou *Slovní druh rozšířených partikulí*, ve které zařadím rozšířené partikule jako slovní druh.

První definice pochází od Juriko Sunakawy, která definuje rozšířené partikule následovně: „Rozšířenou partikulí nazýváme tvar, který vznikne tak, že se spojí několik výrazů dohromady a toto spojení pak nese funkci partikule.“¹

Podle toho jaké výrazy se tímto způsobem k sobě pojí, definuje Sunakawa ve svém popisu následující dvě základní morfologické skupiny.

- a) Rozšířené partikule, ve kterých lze identifikovat výrazy, které jsou za normálních okolností plnovýznamové (slovesa, podst.jm apod.), zde ale tento význam do značné míry ztrácejí, jsou morfologicky fixovány a nabývají funkce partikule.² Příklad takovéto rozšířené partikule ve větě je následující.

わたしは留学生として日本で勉強しています。³

Studuji jako zahraniční student v Japonsku.

- b) Rozšířené partikule, kde je spojeno několik partikulí, které nesou dohromady funkci jednovýrazové partikule a které dohromady znamejí i něco více, než jen pouhé přidání další partikule s jejím významem.⁴ Příklad takovéto rozšířené partikule ve větě je následující.

全国大会に出場するからには、絶対勝ちたい。⁵

Když už budu soutěžit v celonárodním turnaji, chci určitě zvítězit.

¹ Sunakawa, Juriko. Fukugódžoši nicuite. *Nihongo kjóiku*, č.62, 1987, s. 42.

² Ibid.

³ Tomomacu, Ecuko a Wakuri, Masako. *Čúkjú nihongo bunpó jóten seiri - Pointo20*. 3A Corporation, 2007.

⁴ Sunakawa, *Nihongo kjóiku*, s. 43.

⁵ Tomomacu a Wakuri. *Čúkjú nihongo bunpó jóten seiri - Pointo20*.

Takováto rozšířená partikule má zde přidáný význam⁶ (silné očekávání následného na základě daného důvodu), který by jednotlivé partikule *kara*, *ni* a *wa* nedokázaly osamoceně vyjádřit. Takovouto významovou nuanci tyto partikule začnou mít, až když se spojí v jeden celek v podobě rozšířené partikule.

Jak už ale bylo naznačeno, rozšířené partikule z této druhé skupiny je třeba odlišit od složených partikulí, protože ne vždy jde několik spojitě užitých partikulí zařadit mezi partikuli rozšířenou.⁷ Například v následující příkladové větě, kde vedle sebe stojí partikule *ni* a *dake*, jde jen o vršení významů těchto jednotlivých partikulí. Žádný jiný přidáný význam, který nesou rozšířené partikule se zde už nevyjadřuje. V tomto konkrétním příkladě to znamená, že partikule *ni* je tu použita jen pro směrování a partikule *dake* jen pro omezení.

あなたにだけ教えてあげる。⁸

Povím to jen tobě.

V rámci popisu první skupiny rozšířených partikulí, tj. skupiny, ve které lze identifikovat původní plnovýznamová slova, bylo také uvedeno, že se původní význam těchto slov do značné míry ztrácí. Nutno podotknout, že toto tvrzení ale neznamená to, že by původní význam těchto slov byl ztracen zcela. V rozšířené partikuli jsou uchovány pozůstatky těchto významů a právě díky takovýmto pozůstatkům mohou jednotlivé rozšířené partikule nést drobné rozdíly ve sdělovaných významech. Přestože se takovéto partikule mohou překládat stejně, sdělovaný význam u nich není identický. Například rozšířené partikule *ni jotte* a *o cúdzite*, které se používají pro vyjádření prostředku, lze přeložit stejně – například slovem „prostřednictvím“, ale v rámci sdělovaného významu mezi nimi existují rozdíly. Tyto významové rozdíly tak vycházejí z dosud zcela neztracených původních významů sloves *joru* a *cúdziru*.⁹

Pozůstatky skutečných významů také přispívají k tomu, že rozšířené partikule mnohem lépe vyjadřují vztahy mezi jednotlivými větnými členy než je tomu u jednoduchých partikulí.¹⁰ Jako příklad tu lze uvést následující výrok:

友達に告げ口された¹¹

kamarád na mě donášel/někdo donášel kamarádovi

⁶ Sunakawa, *Nihongo kjóiku*, s. 43.

⁷ Ibid.

⁸ Ibid.

⁹ Ibid., s. 45.

¹⁰ Ibid.

¹¹ Ibid.

Takovýto výrok lze interpretovat dvěma způsoby. Nejenže může znamenat, že na mě kamarád donášel, ale zároveň může znamenat i to, že někdo donášel kamarádovi.¹² Partikule *ni* zde může označovat jak činitele trpného rodu, tak i směr děje. Na první pohled zde nejdou tyto významy jasně identifikovat. Avšak použitím rozšířené partikule *ni jotte* namísto partikule *ni*, můžeme přesně vyjádřit to, že tu jde o činitele trpného rodu a podobně použitím rozšířené partikule *ni taišite* můžeme přesně vyjádřit to, že tu jde o cílový předmět dané aktivity:

友達によって告げ口された¹³

kamarád na mě donášel

友達に対して告げ口された¹⁴

někdo donášel kamarádovi

V rámci popisu rozšířených partikulí, který podává Sunakawa, uvedu na závěr ještě její způsob druhového dělení rozšířených partikulí. Sunakawa dělí rozšířené partikule, stejně jako se dělí jednoduché partikule, do pěti skupin.¹⁵ To znamená, že podobně jako máme pádové partikule, spojovací partikule, kontextové partikule, příslovečné partikule a koncové partikule, máme zároveň i rozšířené pádové partikule, rozšířené spojovací partikule, rozšířené kontextové partikule, rozšířené příslovečné partikule a rozšířené koncové partikule. V následujícím přehledu uvádím takovéto dělení se třemi příklady a jednou příkladovou větou s překladem.

1. Rozšířené partikule pádové (*fukugókakudžoši*): について, を通して, に対して

あの人についてわたしは何も知らない。¹⁶

O tamtom člověku já nic nevím.

2. Rozšířené spojovací partikule (*fukugósetsuzokudžoši*): にあたって, にせよ, からは

研究発表をするにあたって、しっかり準備をすることが必要だ。¹⁷

Na prezentaci výzkumu je zapotřebí se dobře připravit.

¹² Sunakawa, *Nihongo kjóiku*, s. 45.

¹³ Ibid.

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Ibid., 51-53.

¹⁶ Tomomacu, Ecuko aj. *Donna toki dó cukau nihongo hjógen bunkei džiten*. Aruku, 2007.

¹⁷ Ibid.

3. Rozšířené kontextové partikule (fukugókakaridžoši): といえば, となると, というか

今年は海外旅行をする人が多かったそうです。海外旅行といえば、来年みんなでタイへいく話が出ています。¹⁸

Tento rok prý hodně lidí cestovalo do zahraničí. A když už jsem u cest do zahraničí, tak se mluví o tom, že příští rok pojedeme všichni do Thajska.

4. Rozšířené příslovečné partikule (fukugófukudžoši): ばかりか, に限った, を問わず

このごろ彼は遅刻が多いばかりか、授業中にいねむりすることさえあります。¹⁹

Nejenže v poslední době chodí často pozdě, ale při vyučování dokonce i ospává.

5. Rozšířené koncové partikule (fukugóšúdžoši): もんか, ものか, じゃないか

A: デジカメって、使い方が複雑でしょう？

Používat digitální foťák je složitý, že?

B: 複雑だって？ 複雑なもんか。ちょっと慣れれば、簡単だよ。²⁰

Říkáš složitý? Jak by to mohlo být složitý? Pokud si na to trochu zvykneš, je to jednoduchý.

Následující definice pochází od Miroslava Nováka. V kapitole skript *Gramatika japonštiny I.* nazvané *Partikule* definuje rozšířené partikule následujícím způsobem: „Další zvláštní skupinu tvoří tzv. partikule rozšířené, což jsou formálně ustálené těsné vazby některých partikulí základních s pomocnými slovesy, mají však funkci partikule rozšířenou o významový odstín příslušného slovesa.“²¹

V kapitole, která se celá věnuje těmto výrazům a nazývá se *Rozšířené partikule*, je uvedeno následující: „Rozšířené partikule se skládají z některé vazebné partikule (nejčastěji partikule *ni*) a přechodníku pomocných sloves (někdy bývají i doplněné pomocným jménem). Svým významem blíže určují vztahy vyjádřené partikulí a odpovídají svou funkcí předložkám v jiných jazycích. Používá se jich hojně v psaném projevu, zejména odborném a oficiálním, často místo základních partikulí s podobným významem. Podle pravopisné reformy z let 1947 – 50 se

¹⁸ Tomomacu, Ecuco aj. *Donna toki dó cukau nihongo hjógen bunkei džiten*. Aruku, 2007.

¹⁹ Tomomacu, Ecuco aj. *Donna toki dó cukau nihongo hjógen bunkei*. Aruku, 1996.

²⁰ Tomomacu, *Donna toki dó cukau nihongo hjógen bunkei džiten*.

²¹ Novák, Miroslav. *Gramatika japonštiny I*. Státní pedagogické nakladatelství, 1978, s. 48.

rozšířené partikule píše pouze slabičným písmem (kanou), avšak ve starších textech a někdy i novějších (zvláště odborných a oficiálních) se použita slovesa píše znaky.²²

Závěrečný popis rozšířených partikulí pochází z gramatické příručky *Čúdžókjú wo ošieru hito no tame no nihongo bunpó handobukku* od Isao Iori a dalších autorů, ve které jsou definovány samotné rozšířené pádové partikule.

Tato definice je následující: „Mezi pádové partikule, které vyjadřují vztahy mezi jmennými frázemi a přísudkem patří „*ga, wo, ni, e, to, kara, yori, made, de*“ a namísto těchto pádových partikulí pro vyjádření vztahů mezi jmennými frázemi a přísudkem navíc také existují tvary typu „*ni cuite, ni jotte* apod.“ Těmto tvarům, které odpovídají pádovým partikulím se říká rozšířené pádové partikule. Má se za to, že existují dva důvody pro používání takovýchto rozšířených partikulí. První z těchto důvodů je takový, že ukazují mnohem jasněji pádový význam, tam kde takovýchto významů může být mnoho, tak jako například u pádové partikule *de*. Druhý z těchto důvodů je takový, že vyjadřují význam, který se pádovou partikulí nedá vyjádřit či je těžké ho vyjádřit.“²³

1.1 Analýza definic rozšířených partikulí

Pokud se podíváme na výše uvedené definice, můžeme říct, že všechny v nich sdělované informace, které se týkají rozšířených partikulí, jsou sice pravdivé, ale ne nutně úplné. Například Miroslav Novák ve svém popisu opomíná ty rozšířené partikule, které jsou složeny jen z jednoduchých partikulí a za rozšířené partikule považuje jen ty, které jsou složeny z jednoduché partikule a původně plnovýznamového výrazu. Přitom výrazy, které jsou složeny jen z jednoduchých partikulí a které v sobě zároveň nesou pro rozšířené partikule charakteristický přidaný význam (tak jako například výše uvedené *karaniwa*) se běžně řadí k rozšířeným partikulím. U tohoto autora také chybí druhové dělení rozšířených partikulí, tak jako nám ho předkládá Sunakawa. Z toho plyne, že pokud kromě rozšířených pádových partikulí máme i rozšířené spojovací partikule, tak rozšířené partikule obecně nebudou odpovídat jen předložkám, ale třeba i spojkám. Oproti ostatním se Sunakawa ve svém popisu také více zabývá gramatikalizací, tj. procesem, kdy se z plnovýznamového slova stává slovo funkční. Všechny

²² Novák, *Gramatika japonštiny I.*, s. 64.

²³ Iori, Isao aj. *Čúdžókjú wo ošieru hito no tame no nihongo bunpó handobukku*. 3A Corporation, 2001, s. 14.

definice se na druhou stranu do větší či menší míry shodují na důvodech, pro jaké se rozšířené partikule používají.

Tuto kapitulu nyní uzavřu vlastní definicí gramatické kategorie rozšířených partikulí, ve které budou vyčerpávajícím způsobem shrnuty charakteristické rysy rozšířených partikulí.

Rozšířené partikule jsou formálně ustálené těsné vazby jednoduchých partikulí s dalšími partikulemi (např. *karaniwa*), nebo s tvary původně plnovýznamových výrazů (např. *ni cuite*). Tyto výrazy nesou funkci partikule a podobně jako jednoduché partikule mohou odpovídat například předložkám nebo spojkám v jiných jazycích. Používají se především v psaném projevu, zejména odborném a oficiálním, často namísto jednoduchých partikulí s podobným významem. Jejich charakteristickým rysem a zároveň hlavním důvodem pro jejich užití je jednak to, že dokáží lépe určit vztahy větných členů než je tomu u jednoduchých partikulí a jednak to, že dokáží vyjádřit významovou nuanci, kterou nejde jednoduchou partikulí vyjádřit nebo je těžké ji vyjádřit.

1.2. Slovní druh rozšířených partikulí

Pokud budeme chtít zařadit rozšířené partikule jako slovní druh, uveďme si nejdříve jak jsou v tomto smyslu chápány jednoduché partikule. Obecně můžeme o partikulích říct, že to jsou neohebná synsémantika. Sunakawa udává o něco podrobnější popis partikulí v následujících třech bodech.

- 1) Sami o sobě nenesou význam. Význam získávají, až když se připojí za plnovýznamové slovo.
- 2) Samostatně se nestávají větným členem. Funkci větného členu získávají teprve spolu s plnovýznamovým slovem, za které se připojí.
- 3) Neohýbají se.²⁴

Otázkou zůstává, zda tyto body platí i pro partikule rozšířené. Pokud se podíváme na rozšířené partikule *karaniwa* nebo *dakeni*, tedy rozšířené partikule, které se skládají jen ze dvou nebo více partikulí jednoduchých, můžeme říct, že výše uvedené charakteristiky platí i pro tyto rozšířené partikule. Problematickými se stávají především ty rozšířené partikule, které vznikly z plnovýznamových výrazů, jakými jsou například slovesa.

²⁴ Sunakawa, *Nihongo kjóiku*, s. 44. Body 1 – 3.

Pokud se například podíváme na rošířenou pádovou partikuli *ni kanšite* a její adnominální zapojení, zjistíme, že kromě tvaru *ni kanšite no*, který je stejný s adnominálním zapojením jednoduché pádové partikule, u ní v tomto použití existují i tvary *ni kansuru* a *ni kanšita*. Takže například frázi *kono ten ni kanšite no secumei* (vysvětlení týkající se tohoto bodu) lze ve stejném významu přepsat také takto: *kono ten ni kansuru secumei*.²⁵ To znamená, že je u této rozšířené partikule zachována flexe původního slovesa. Nutno ale podotknout, že se tu jedná jen o částečnou flexi. Nelze tedy například vytvořit záporný tvar této rozšířené partikule v adnominálním užití.

Na druhou stranu zde ale také existují rozšířené partikule, které vznikly ze sloves a je u nich v adnominální užití možný jen tvar s partikulí *no*. K takovýmto rozšířeným partikulím patří například *ni cuite*. Tvary *ni cuku* nebo *ni cuita* u takovéto partikule nejsou možné. Tento fakt je pravděpodobně dán odlišnou úrovní gramatikalizace těchto dvou výrazů. Nicméně i v případě *ni cuite* nemůžeme říct, že by postrádala zcela jakoukoli flexi. Jak uvidíme dále v podkapitole *Méně obvyklé tvary rozšířených partikulí*, tato rozšířená partikule může nabývat v adverbálním postavení například tvar *ni cukimašite*.²⁶ Takovýto tvar může nabývat i rozšířená partikule *ni kanšite*, ale i tak se zdá, že u rozšířené partikule *ni cuite* je gramatikalizace stále v daleko pokročilejším stádiu, než je tomu u rozšířené partikule *ni kanšite*. Nutno ale podotknout, že existují i rozšířené partikule, které pocházejí ze sloves a které postrádají jakoukoli flexi a k takovým rozšířeným partikulím patří například *o towazu*.²⁷

Pokud tedy budeme vycházet z výše uvedeného, můžeme o rozšířených partikulích říct, že jsou to, stejně jako jednoduché partikule, synsémantika, které ale nejsou vždy jen zcela neohebná.

²⁵ Kato, Šigehiro. *Nihongo bunpó njúmon handobukku*. Kenkjúša, 2006, s. 127.

²⁶ Martin, Samuel E. *A Reference Grammar of Japanese*. 3rd ed. Rutland, 1991, s. 591.

²⁷ Martin, *A Reference Grammar of Japanese*, s. 591.

2. Morfologická struktura rozšířených partikulí

Pro analýzu morfologické struktury rozšířených partikulí jsem zvolil učebnici *Donna toki dó cukau nihongo hjógen bunkei*, ve které je uvedeno 500 složených výrazů a z velké části se jedná právě o rozšířené partikule.

Partikule jsem rozdělil do 8 velkých skupin a pokud to bylo třeba, tak i do několika dalších podskupin. U každé skupiny, případně podskupiny, zároveň uvádím také tři příklady rozšířených partikulí, které do ní patří. V přehledu uvádím jen základní tvary rozšířených partikulí a neberu v potaz ty tvary, kterých rozšířené partikule nabývají například v adnominální rozvití (o tom bude podrobněji pojednáno v kapitole o syntaktických vlastnostech rozšířených partikulí). Pokud je v přehledu některá ze součástí rozšířené partikule uzavřena do kulatých závorek, znamená to, že se tento základní tvar rozšířené partikule používá jak s touto součástí, tak i bez ní.

Pod tímto přehledem bude určena nejpočetnější morfologická skupina rozšířených partikulí. Následovat budou také podkapitoly, ve kterých popíši méně obvyklé tvary rozšířených partikulí a možnosti jejich vazby s dalšími partikulemi.

Přehled morfologické struktury rozšířených partikulí

1. dvě a více partikulí: からは, だけに, ばかりに
2. partikule + tvar slovesa
 2. 1 partikule + přechodník slovesa: について, によって, を通じて
 2. 2 partikule + I-kmen/kořen slovesa: はさておき, にひきかえ
 2. 3 partikule + slovníkový tvar slovesa: にかかわる, からある, からする
 2. 4 partikule + záporný tvar slovesa: にかぎらず, を問わず, に(は)かかわりなく
 2. 5 partikule + rozkazovací tvar slovesa: にしろ, にしろ~にしろ, にせよ
 2. 6 partikule + podmínkový tvar slovesa: にしたら, にすれば, といったら
3. partikule + tvar slovesa + partikule
 3. 1 partikule + slovníkový tvar slovesa + partikule: に至るまで, というと, からすると
 3. 2 partikule + přechodník slovesa + partikule: にしては, にかけては, にしても
4. podstatné jméno + partikule: くせに, おかげで, せいで

5. partikule + podstatné jméno + partikule: を限りに, の上で, をよそに
6. partikule + podstatné jméno + partikule + přechodník slovesa: をもとに(して),
を中心として, をきっかけとして
7. partikule + příslovce: はもちろん, はもとより, はおろか
8. další méně časté tvary: や否や, いかんによって, が早いか

Nejobsáhlejší a zároveň i nejtypičtější skupinou rozšířených partikulí je jednoznačně ta skupina, která obsahuje rozšířené partikule složené z jedné z jednoduchých partikulí a tvaru slovesa (*ni cuite*, *ni jotte*, *wo towazu* apod.) Mezi celkovým počtem 205 rozšířených partikulí, které jsem rozdělil do výše uvedených 8 skupin, se ve zdrojovém materiálu takovýchto rozšířených partikulí vyskytovalo celkem 81. Zároveň dodám, že partikule, na kterou se tyto tvary sloves nejčastěji vázaly, byla partikule *ni* (41 výskytů). Další partikule, na které se tyto tvary sloves vázaly, byly *wo*, *kara* nebo *to*.

2.1. Méně obvyklé tvary rozšířených partikulí

V psané japonštině, zvláště ve formálních nebo literárních textech, se lze setkat v rozšířené partikuli také s použitím I-kmene (*ni cuki*) namísto přechodníku (*ni cuite*). Existuje také varianta s literárním přechodníkem, který se tvoří připojením koncovky *-te* k I-kmenu (*ni cukite*). Použití přechodníku v rozšířené partikuli je žádoucí v tom případě, když se za rozšířenou partikuli připojuje další partikule (*ni cuite wa*, *ni cukite wa*). V případě, že se za rozšířenou partikuli už žádá jiná partikule nepřipojuje, může se použít jakýkoli z těchto tvarů (ve formální psané japonštině se nicméně běžně používá I-kmen namísto přechodníku). Některé z rozšířených partikulí mohou také tvořit zdvořilý přechodník, který vznikne připojením přechodníku ohebné přípony *masu* k I-kmeni (*ni cukimašite*). S tímto tvarem se lze setkat především ve formální mluvě.²⁸ Jak už bylo naznačeno, tyto „zvláštní“ tvary se netýkají úplně všech rozšířených partikulí. Například rozšířená partikule *o megutte* netvoří zdvořilý přechodník.²⁹

²⁸ Martin, *A Reference Grammar of Japanese*, s. 577-578.

²⁹ *Ibid.*, s. 585.

2.2. Vázání rozšířených partikulí s dalšími partikulemi

Podobně jako existují pravidla pro kombinaci základních partikulí mezi sebou, tak i u kombinace rozšířených partikulí s dalšími partikulemi lze nalézt takováto pravidla. Tato pravidla shrnuje Sunakawa ve svém článku v následujících třech bodech.

- 1) Pádové partikule a rozšířené pádové partikule se nedávají k sobě. (**ga to šite*)
- 2) V případě, že se pojí kontextová partikule a rozšířená pádová partikule, tak kontextová partikule vždy následuje rozšířenou pádovou partikuli. (*ni kanšite mo*)
- 3) Rozšířenou spojovací partikuli lze použít spolu s vytýkací partikulí, ale i v takovémto případě se musí tato partikule pojit za rozšířenou spojovací partikuli. (*ga jue ni koso*)³⁰

Podle *A Reference Grammar of Japanese*³¹ je avšak sporný minimálně výše uvedený bod 2. Některé rozšířené partikule sice opravdu váží další partikuli jen za sebe, tak jako například partikule *ni cuite*³², ale existují i takové, které mohou umístit partikuli přímo za pádovou partikuli, resp. mezi pádovou partikuli a další součást rozšířené partikule. Zdá se, že tento fakt závisí na úrovni vnitřní koheze dané rozšířené partikule. U rozšířené partikule *ni hanšite* lze například navázat partikuli *mo* jak na přechodník (*ni hanšite mo*), tak na partikuli *ni* (*ni mo hanšite*). U této rozšířené partikule je dokonce možný obojí způsob zároveň (*ni wa hanšite mo*).³³ Navíc pokud je zde možné vázat partikuli *wa* nebo *mo* přímo na pádovou partikuli, tak je možno tímto způsobem vázat i další podobné partikule (*ni dake jotte* apod.)³⁴

Kromě partikulí nejdou vkládat do rozšířených partikulí už žádné jiné výrazy. Nelze například dovnitř rozšířené partikule *ni cuite* vkládat příslovce míry *joku*.³⁵

³⁰ Sunakawa, *Nihongo kjóiku*, s. 50 - 51. Body 1 - 3.

³¹ Martin, *A Reference Grammar of Japanese*, s. 577.

³² Ibid.

³³ Ibid.

³⁴ Ibid., s. 579.

³⁵ Iori, Isao aj. *Čúdžókjú wo ošieru hito no tame no nihongo bunpó handobukku*, s. 21.

3. Syntaktické vlastnosti rozšířených partikulí

Z důvodu různé morfologické struktury rozšířených partikulí, různých druhů rozšířených partikulí a různé úrovně gramatikalizace rozšířených partikulí existují také různé způsoby, jakými se tyto výrazy zapojují do věty. Například u rozšířené partikule *ni cuite*, o které lze říct, že je u ní gramatikalizace ve výraz odpovídající jednoduché partikuli ve velmi pokročilém stádiu, máme k dispozici jen jeden možný způsob adnominálního zapojení do věty a to pomocí partikule *no* (*ni cuite no*).³⁶

Oproti tomu rozšířenou partikuli *ni kanšite*, o které lze říct, že je u ní gramatikalizace ve výraz odpovídající jednoduché partikuli na nízkém stupni, lze do věty adnominálním způsobem zapojit hned ve třech tvarech a to *ni kanšite no*, *ni kansuru* a *ni kanšita*.³⁷

Výše uvedené rozšířené partikule se do věty zapojují nejen adnominálně, ale i adverbálně. Existují ale i rozšířené partikule, které se do věty zapojují jen adnominálně. Například rozšířená partikule *ni kakawaru* se musí pojit na podstatné jméno a následovat ji musí také podstatné jméno.³⁸

Podobně existují rozšířené partikule, které se do věty zapojují jen adverbálně, jak je tomu například u rozšířené partikule *ni atte*.³⁹

Jsou ale i případy, kdy lze před podstatným jménem použít jak adnominální, tak adverbální tvar rozšířené partikule.⁴⁰ Uveďme si jako příklad následující větu, ve které lze před podstatným jménem použít jak adverbální tvar, tak adnominální tvar rozšířené partikule *wo megutte*.

委員たちは新しい道路の建設をめぐって / をめぐる / をめぐっての議論を激しく戦わせた。⁴¹

Členové komise se vehementně přeli o postavení nové dálnice.

Rozšířená partikule *wo megutte* je v této větě zapojena adverbálně ke slovesné frázi *giron wo tatakawaseta* a její adnominální varianty *wo meguru* a *wo megutte no* zase adnominálně

³⁶ Martin, *A Reference Grammar of Japanese*, s. 591.

³⁷ Ibid., s. 583.

³⁸ Tomomacu. *Donna toki dó cukau nihongo hjógen bunkei*, s. 18.

³⁹ Martin, *A Reference Grammar of Japanese*, s. 581.

⁴⁰ Iori, Isao aj. *Čúdžókjú wo ošieru hito no tame no nihongo bunpó handobukku*, s. 49.

⁴¹ Ibid.

k podstatnému jménu *giron*. Významový rozdíl zde není. Takovéto zapojení rozšířených partikulí je možné v následujících třech případech.

- 1) V případě sahenových sloves (*giron suru*, *benkjó suru* apod.), u kterých lze použít pádovou partikuli *wo* (*giron wo suru*, *benkjó wo suru* apod.)
- 2) V případě, že lze při zachování významu u výše uvedené kategorie nahradit sloveso *suru* jiným slovesem (např. *giron wo tatakawaseru*)
- 3) V případě tvarů trpného rodu (*giron ga nasareru*, *giron ga tatakawasareru* apod.)⁴²

Také slovní druhy, za které se rozšířené partikule pojí, se liší v závislosti na připojované rozšířené partikuli. Některé rozšířené partikule se pojí jen na podstatné jméno, jiné jen na sloveso a u některých je možné napojení na podstatné jméno a sloveso i na jiný slovní druh. Při připojování rozšířených partikulí na sloveso může být v závislosti na rozšířené partikuli vyžadován také jen určitý tvar tohoto slovesa. Abych demonstroval také tyto vazby, uvedu v následující části jejich přehled rozdělený do jednotlivých skupin, případně podskupin, které budou doplněny o jeden příklad příslušné rozšířené partikule.

Přehled vazeb rozšířených partikulí s předcházejícím výrazem

1. Rozšířené partikule, které se pojí jen na jeden slovní druh

1.1 jen na podstatné jméno: に応じて

1.2 jen na sloveso

1.2.1 jen na slovníkový tvar: や否や

1.2.2 jen na prostý minulý tvar: ところで

1.2.3 kombinace slovesných tvarů(slovníkový/prostý minulý tvar): そばから

2. Rozšířené partikule, které se pojí na více slovních druhů

2.1 slovníkový tvar slovesa, podstatné jméno: にあたって

2.2 slovníkový tvar slovesa, prostý minulý tvar slovesa, podstatné jméno + partikule *no*:
かぎりでは

2.3 slovníkový tvar slovesa, podstatné jméno sahenového slovesa: にしたがって

2.4 prostý minulý tvar slovesa, podstatné jméno sahenového slovesa + partikule *no*: 上で

2.5 slovníkový tvar slovesa, prostý tvar slovesa, podstatné jméno sahenového slovesa +

⁴² Iori, Isao aj. *Čúdžókjú wo ošieru hito no tame no nihongo bunpó handobukku*, s. 50. Body 1 – 3.

partikule *no*: ついでに

2.6 Adnominální tvary (nízká míra omezení na připojení): くせに

2.7 Prosté tvary (nízká míra omezení na připojení): からといって

Kromě výše uvedených možností připojení rozšířených partikulí existují i další možnosti na co tyto výrazy připojit, ale většinou se už jedná jen o drobné modifikace uvedeného. Například rozšířené partikule *dake ni*⁴³ nebo *dake atte*⁴⁴ se váží na adnominální tvary s výjimkou podstatného jména, na které se musí vázat přímo a ne přes partikuli *no*.

⁴³ Tomomacu. *Donna toki dó cukau nihongo hjógen bunkei*, s. 142.

⁴⁴ Ibid.

4. Gramatikalizace

V rámci tématu této práce, kterými jsou rozšířené partikule, nelze opomenout jev, kterému se říká gramatikalizace a který úzce souvisí především s tou skupinou rozšířených partikulí, ve kterých lze identifikovat původně plnovýznamové výrazy jakými jsou slovesa nebo podstatná jména. Obecně lze o gramatikalizaci říct, že se jedná o změnu, kdy se plnovýznamové slovo, jakým je podstatné jméno nebo sloveso, mění na slovo funkční a začíná tak nést gramatické příznaky.⁴⁵ Proces gramatikalizace s sebou nese řadu změn. Kromě čistě sémantických změn jsou v něm zahrnuty především i změny na morfosyntaktické úrovni.⁴⁶

Pro demonstraci takovýchto změn v kontextu gramatické kategorie rozšířených partikulí budu dále vycházet z analýzy gramatikalizace japonského slovesa *šitagau* profesorky Yi-Ling Liu.

Ve změně plnovýznamového slova na gramatikalizovaný tvar je zahrnuta řada procesů. Podle Liu to jsou především procesy generalizace (*ippanka*), dekategoriace (*dahhančůka*), vrstvení (*džúsóka*) a přetrvávání (*džizoku*).⁴⁷ Stručný popis těchto principů je následující:

Generalizace

V procesu generalizace můžeme rozlišovat generalizaci významu a generalizace gramatické funkce. Generalizace významu znamená, že s tím jak se lexikální jednotky gramatikalizují, tak se i významově rozšiřují. Generalizace gramatické funkce znamená, že s tím jak postupuje gramatikalizace, tak se ztrácí i omezení na výběr daného výrazu a ten se pak může používat v mnohem širším kontextu.⁴⁸

Tento proces pro sloveso *šitagau* znamenal jednak nárůst v jeho polysémii a jednak to, že u rozšířené partikule, ve které lze toto sloveso identifikovat, došlo k rozšíření syntaktických vlastností. Z toho důvodu se rozšířená partikule *ni šitagatte* přestala vázat jen na jmennou frázi a analogicky se začala vázat i na frázi slovesnou.⁴⁹

⁴⁵ HOPPER, Paul J. a TRAUGOTT, Elizabeth Closs. *Grammaticalization*. 2nd ed. Cambridge University Press, 2003, s. 2.

⁴⁶ *Ibid.*, s. 231-232.

⁴⁷ Liu, Yi-Ling. Grammaticalization of the Japanese Verbs: *šitagau* and *tomonau*. *Journal of Japanese literature and language in Taiwan*, č. 22, 2007, s. 215.

⁴⁸ *Ibid.*, s. 228.

⁴⁹ *Ibid.*, s. 230.

Dekategorizace

Dekategorizace znamená, že u plnovýznamových slov dochází ke ztrátě jejich syntaktických a morfologických vlastností a naopak začínají získávat funkci funkčních slov.⁵⁰

U slovesa *šitagau* znamenal tento proces přechod od lexikálního výrazu k výrazu funkčnímu, kdy se přechodník tohoto slovesa spolu s partikulí *ni* změnil v rozšířenou partikuli *ni šitagatte*. Takováto změna přinesla tomuto slovesu ztrátu několika jeho vlastností, jako je polarita, rod, čas a vid.⁵¹

Vrstvení

Vrstvení znamená, že když se v jazykovém prostředí objeví nový tvar nebo struktura, starý tvar a struktura z tohoto důvodu nemizí, ale existuje nadále po boku těch nových.⁵²

V případě slovesa *šitagau* to znamená, že v japonštině vedle sebe existuje nejen toto sloveso, ale i rozšířená partikule *ni šitagatte* ve všech svých fázích gramatikalizace.⁵³

Přetrvávání

Přetrvávání znamená to, že když se plnovýznamové slovo gramatikalizuje na slovo funkční, tak si takové slovo udržuje nadále svůj původní význam.⁵⁴

Pro rozšířenou partikuli *ni šitagatte* tento proces znamenal to, že přestože bylo sloveso *šitagau* takto gramatikalizováno, původní význam tohoto slovesa zde nebyl zcela ztracen.⁵⁵ Tento zcela neztracený význam propůjčil této rozšířené partikuli také jedinečné vyjadřovací vlastnosti, které jednoduché partikule neumožňují.

4.1. Syntaktické vlastnosti gramatikalizovaných podstatných jmen a sloves

Na závěr této kapitoly o gramatikalizaci rozšířených partikulí a zároveň na závěr teoretické části uvedu ještě přehled hlavních syntaktických změn, ke kterým dochází u podstatných jmen a sloves,

⁵⁰ Liu, *Journal of Japanese literature and language in Taiwan*, č. 22, 2007, s. 228.

⁵¹ Ibid., s. 230.

⁵² Ibid., s. 228.

⁵³ Ibid., s. 230.

⁵⁴ Ibid., s. 228.

⁵⁵ Ibid., s. 230.

když se při gramatikalizaci v rozšířenou partikuli mění v nesamostatně stojící slova.⁵⁶ V tomto případě budu vycházet ze závěrů Juriko Sunakawy.

Podstatná jména:

- 1) Pád, ve kterém mohou stát je velmi omezen.⁵⁷

Podstatná jména jsou následována partikulemi a s následujícím přísudkem mohou tvořit různé pádové vztahy. Jinak je tomu u podstatného jména, které se stalo součástí například rozšířené partikule *o moto ni*, kde je pád pevně určen.

- 2) Samostatně se nestávají větnými členy.⁵⁸

Rozšířené partikule, ve kterých lze identifikovat původní podstatné jméno, se stejně jako partikule jednoduché, musí připojit za plnovýznamové slovo, aby se mohly stát větným členem. Takovéto omezení negramatikalizované podstatné jméno nemá.

- 3) Buď jsou adnominálně rozvíjena, nebo musí stát hned za plnovýznamovým slovem (případně frází, která má plnovýznamový charakter) a partikulí.⁵⁹

Příklady takovýchto zapojení jsou následující.

あなたが手伝ってくれたおかげで、(...)

Díky tomu, že jsi mi pomohl, (...)

この地方に伝わる伝説をもとにして、(...)

Na základě legendy, která se traduje v tomto kraji, (...)

- 4) Jejich gramatikalizovaný tvar se neumisťuje na místo jmenného přísudku se sponou.⁶⁰ (**o moto ni desu.*)

Slovesa:

- 1) Pádové vztahy, které mohou tvořit s podstatným jménem jsou omezeny.⁶¹

Sloveso je schopno pomocí několika pádových partikulí tvořit s podstatným jménem různé pádové vztahy. To však není možné u téhož slovesa, které spolu s partikulí tvoří ustálený tvar rozšířené partikule.

⁵⁶ Sunakawa, *Nihongo kjóiku*, s. 46.

⁵⁷ Ibid.

⁵⁸ Ibid.

⁵⁹ Ibid.

⁶⁰ Ibid., s. 47.

⁶¹ Ibid., s. 48.

2) Ztrácejí gramatickou kategorii rodu, času, vidu, způsobu a polarity.⁶²

Například sloveso v rozšířené partikuli *ni šitagatte* už netvoří zápor, nevyjadřuje čas, netvoří činný či trpný rod, nevyjadřuje rozkaz a netvoří dokonavý či nedokonavý tvar.

3) Samostatně se nestávají větnými členy.⁶³

Podobně jako podstatná jména, která byla gramatikalizována v rozšířenou partikuli, tak i původně plnovýznamová slovesa, která jsou součástí rozšířené partikule, se musí vázat na skutečně plnovýznamová slova, aby se mohla stát větným členem.

4) Jejich flexe je omezena.⁶⁴

U některých sloves, které jsou součástí rozšířené partikule, je flexe velmi omezena (*ni cuite*) a u některých sloves je flexe dokonce nemožná (*o towazu*).

5) Jejich gramatikalizovaný tvar se neumísťuje na místo slovesného přísudku.⁶⁵

Například s pádovou partikuli *ni* a navázaným slovesem *motozuku*, což je identický tvar s adnominálním tvarem rozšířené partikule *ni motozuite*, se lze setkat na místě přísudku, ale v takovém případě se nejedná o spojení ve funkci rozšířené partikule, ale o pouhý slovesný přísudek.

⁶² Sunakawa, *Nihongo kjóiku*,. 48-49.

⁶³ Ibid., s. 46.

⁶⁴ Ibid., s. 50.

⁶⁵ Ibid., s. 49.

II. Praktická část

Jak už bylo uvedeno v úvodu této práce, v této části se budu věnovat rozšířeným partikulím *o moto ni šite, ni motozuite a ni sotto*. Obecně lze o těchto rozšířených partikulích říct, že označují základ pro nějakou aktivitu, tzn. že se používají v okamžik, když chce mluvčí sdělit, že na základě něčeho něco vzniká, nebo že se na základě něčeho něco provádí. Přestože se takovéto rozšířené partikule mohou překládat podobným způsobem (podle, na základě apod.), existují u nich drobné rozdíly ve významu.

Právě tyto drobné rozdíly ve významu a jejich určení bude hlavním cílem této části práce. Nicméně podobně jako v úvodní teoretické části, ve které jsem se zabýval gramatickou kategorií rozšířených partikulí celkově, budu se i v této hlavní části práce zabývat těmito třemi rozšířenými partikulemi celkově a popsány tak budou i další jejich vlastnosti.

Každé jednotlivé rozšířené partikuli bude věnována vlastní kapitola jejíž osnova je následující.

Osnova jednotlivých kapitol

X.1. Definice rozšířené partikule

X.1.1. Shrnutí definic rozšířené partikule

X.1.2. Zařazení rozšířené partikule do definovaných skupin

X.2. Tvary rozšířené partikule

X.3. Možnosti překladu rozšířené partikule

X.4. Příkladové věty s rozšířenou partikulí

X.5. Příkladové věty s negramatikalizovaným výrazem

X.6. Kolokace rozšířené partikule

X.6.1. Analýza výrazů před rozšířenou partikulí

X.6.2. Analýza výrazů za rozšířenou partikulí

X.7. Porovnání se zbývajícími rozšířenými partikulemi

X.8. Primární a sekundární užití rozšířené partikule

V první podkapitole nazvané *Definice rozšířené partikule* budu vždy uvádět dvě základní definice a popřípadě i další definice, pokud budou obsahovat další informace. Základní definice a

jejich volný překlad pochází ze slovníků *Donna toki dó cukau nihongo hjógen bunkei džiten* (Slovník gramatických konstrukcí a obrátů v japonštině – Kdy a jak je používat) a *Nihongo kjóši to gakušúša no tame no bunkei džiten* (Slovník gramatických konstrukcí pro učitele a studenty japonštiny). Protože tyto definice přímo i nepřímo odkazují na příkladové věty, které je doplňují, tak zde bude uveden celý obsah těchto definic včetně doprovodných příkladových vět. V případě, že budou uvedeny další definice, doprovodné příkladové věty až na výjimky uvádět nebudu. Tuto podkapitulu dělím dále na dvě další podkapitoly, které nesou název *Shrnutí definic rozšířené partikule* a *Zařazení rozšířené partikule do definovaných kategorií*. V první takovéto podkapitole shrnu obsah uvedených definic a ve druhé zařadím danou rozšířenou partikuli do příslušných kategorií definovaných v teoretické části. To znamená, že zde určím druh této rozšířené partikule, zařadím ji do příslušné morfologické skupiny a uvedu slovní druh, na který se váže.

V druhé podkapitole nazvané *Tvary rozšířené partikule* budu uvádět tvary, kterých může daná rozšířená partikule nabývat. Tato podkapitola je rozdělena do dvou částí. V první části budu uvádět základní tvar rozšířené partikule, tj. tvar v adverbálním postavení. Do této části zahrnu rovněž existující tvary s kontextovými partikulemi a méně obvyklé tvary, tak jak byly popsány v teoretické části pod názvem *Méně obvyklé tvary rozšířených partikulí*. Tyto tvary zde budou uzavřeny do kulatých závorek. V druhé části budou uvedeny možné adnominální tvary dané rozšířené partikule.

V třetí podkapitole nazvané *Možnosti překladu rozšířené partikule* budu uvádět možné překlady dané rozšířené partikule a to na základě překládaných vět, které danou rozšířenou partikuli obsahovaly. Uvedeny budou i velmi volné překlady.

Ve čtvrté podkapitole nazvané *Příkladové věty s rozšířenou partikulí* uvedu vždy tři příkladové věty z novinového archívu *Mainiči šinbun*, tři příkladové věty z novinového archívu *Asahi šinbun* a tři příkladové věty z gramatických příruček, které obsahují danou rozšířenou partikuli. Příkladové věty, které doplním o vlastní překlad, uvedu tímto způsobem jak pro základní tvar dané rozšířené partikule, tak i pro její adnominální tvar. K základním tvarům rozšířené partikule zde mohou být navíc zařazeny ještě některé příkladové věty, které obsahují rozšířenou partikuli s navázanou kontextovou partikulí a některé příkladové věty, které obsahují méně obvyklé tvary, tak jak byly popsány v teoretické části pod názvem *Méně obvyklé tvary rozšířených partikulí*.

V páté podkapitole nazvané *Příkladové věty s negramatikalizovaným výrazem* uvedu tři příkladové věty s překladem, které obsahují negramatikalizovaný výraz z dané rozšířené partikule, který se tak může objevit například na místě přísudku. Za negramatikalizovaný výraz zde považují každý výraz, který nenese funkci partikule.

V šesté podkapitole nazvané *Kolokace rozšířené partikule* uvedu v tabulkách výrazy, které stály před a za základním tvarem dané rozšířené partikule v rámci jedné věty. Tyto výrazy zde budou uvedeny přesně tak, jak byli uvedeny ve zdrojových materiálech. Uvedené výrazy budou zároveň doplněny o překlad, přičemž překlad slovesných výrazů bude uveden v infinitivu. Jako zdrojový materiál jsem zde zvolil, podobně jako ve čtvrté části, novinový archív *Mainiči šinbun*, novinový archív *Asahi šinbun* a gramatické příručky (učebnice a slovníky uvedené v seznamu použité literatury). Pro každý tento zdroj bude zhotovena samostatná tabulka. Tato podkapitola bude dále rozdělena na dvě další podkapitoly, které nesou název *Analýza výrazů před rozšířenou partikulí* a *Analýza výrazů za rozšířenou partikulí*, ve kterých budou analyzovány příslušné výrazy. Celkově jsem tímto způsobem analyzoval 70 – 75 vět pro každou rozšířenou partikuli.

V sedmé podkapitole nazvané *Porovnání se zbývajícími rozšířenými partikulemi* se budu zabývat porovnáním významů jednotlivých rozšířených partikulí mezi sebou, přičemž se v tomto kontextu zaměřím více na rozšířenou partikuli z dané kapitoly. Rozdíly ve významech budou demonstrovány na příkladových větách.

V osmé podkapitole nazvané *Primární a sekundární užití rozšířené partikule* určím na základě zjištěných poznatků z předchozích částí kapitoly primární užití dané rozšířené partikule, tj. užití, které je pro danou rozšířenou partikuli nejvíce charakteristické a zároveň určím i její sekundární užití, tj. užití, ve kterém se daná rozšířená partikule vyskytuje méně často.

V osmé kapitole pod názvem *Shrnutí specifík gramatické kategorie rozšířených partikulí*, kterou jsem zařadil na závěr praktické části, shrnu hlavní poznatky o specifických vlastnostech gramatické kategorie rozšířených partikulí, kterých jsem nabyl během psaní této práce a shrnu vztah rozšířených partikulí k procesu gramatikalizace.

5. Rozšířená partikule *o moto ni šite*

5.1. Definice rozšířené partikule

Donna toki dó cukau nihongo hjógen bunkei džiten

„Tato rozšířená partikule označuje látku, na jejímž základě něco vzniká. Následují za ní věty, které nesou význam toho, že na základě takové látky bylo něco napsáno, že se o něčem mluví, že bylo něco vytvořeno apod.

Přestože je tato rozšířená partikule významově podobná s rozšířenou partikulí *ni motozuite*, rozšířená partikule *o moto ni šite* se zaměřuje pouze na získání konkrétní látky a oproti rozšířené partikuli *ni motozuite* je u ní také cítit větší schopnost se od něčeho odpoutat.

Pokud za touto rozšířenou partikulí stojí podstatné jméno, nabývá tato rozšířená partikule adnominálního tvaru *o moto ni šita* (příkladová věta 3, 4).⁶⁶

- 1) ひらがなとかたかなは漢字をもとにして生まれたものである。

Hiragana a katakana vznikly z čínských znaků.

- 2) 北歐の古い歌をもとに、新しい音楽に作りかえたのがこの曲です。

Toto je nová hudební skladba, která vznikla přepracováním na základě staré písně, pocházející ze Severní evropy.

- 3) ポップスの中には有名なクラシックの曲の一部をもとにしたものがある。

V popové hudbě jsou skladby, které vznikly částečně na základě známých skladeb z klasické hudby.

- 4) 最近、戦争体験者の話してくれたことをもとにしたテレビドラマが多い。⁶⁷

V poslední době vzniká velké množství televizních dramát, založených na vyprávění lidí, kteří zažili válku.

⁶⁶ Tomomacu, *Donna toki dó cukau nihongo hjógen bunkei džiten*, s. 434.

⁶⁷ Ibid., Příkladové věty 1-4.

Nihongo kjóši to gakušúša no tame no bunkei džiten

„Tato rozšířená partikule má ten význam, že činí z něčeho látku, pomůcku, podklad apod.

Pokud rozvíjí podstatné jméno, nabývá adnominálního tvaru *o moto ni šita* (příkladová věta 5).⁶⁸

- 1) 実際にあつた話をもとにして脚本を書いた。
Na základě skutečného příběhu napsal scénář.
- 2) 人のうわさだけをもとにして人を判断するのはよくない。
Soudit lidi jen na základě drbů není správné.
- 3) この地方に伝わる伝説をもとにして、幻想的な映画を作ってみたい。
Na základě legendy, která se traduje v tomto kraji, bych se chtěl pokusit natočit fantasy film.
- 4) 調査団からの報告をもとに救援物資の調達が行われた。
Na základě hlášení vyšetřovací komise byla poskytována humanitární pomoc.
- 5) 史実をもとにした作品を書き上げた。⁶⁹
Sepsali dílo podle historických faktů.

Donna toki dó cukau nihongo hjógen bunkei

„Rozšířená partikule *o moto ni šite* vyjadřuje zdroj či konkrétní materiál na základě kterého něco vzniká. Následující větná část má pak takový význam, že se podle dané věci něco píše, vypráví, vytváří apod.

Pokud tuto rozšířenou partikuli srovnáme s rozšířenou partikulí *ni motozuite*, tak u *ni motozuite* je cítit silnější potřeba se od dané věci duševně neodpoutávat oproti *o moto ni*, která z dané věci získává pouze její podstatnou část a další pouto k této věci je už slabé.⁷⁰

Mimi kara oboeru nihongo nórjoku šiken 2 kjú bunnó toréningu

„Rozšířená partikule *wo moto ni šite* činí z něčeho výchozí materiál nebo základ. To znamená, že se na základě konkrétního materiálu něco vytváří, píše, posuzuje apod.⁷¹

⁶⁸ Sunakawa, Juriko aj. *Nihongo kjóši to gakušúša no tame no bunkei džiten*. Kurošio šuppan, 1998, s. 652.

⁶⁹ Ibid., Příkladové věty 1-5.

⁷⁰ Tomomacu. *Donna toki dó cukau nihongo hjógen bunkei*, s. 96.

⁷¹ Andó, Eriko a Imagawa, Kazu. *Mimi kara oboeru nihongo nórjoku šiken 2 kjú bunnó toréningu* [Učení poslechem – Cvičení gramatiky pro 2. stupeň mezinárodní zkoušky z japonštiny]. Aruku, 2007, s. 67.

A Practical Guide to Japanese Phrasing I

„Rozšířená partikule *o moto ni šite* využívá konkrétní informace nebo fakta jako základu pro nějakou mentální nebo kreativní činnost.

Ve srovnání s rozšířenou partikulí *ni motozuite* nemá *o moto ni šite* význam „v souladu, ve shodě s.“ Rozšířená partikule *ni motozuite* používá konkrétní fakta nebo informace jako základ pro nějakou mentální či kreativní činnost mnohem věrněji než *o moto ni šite*.⁷²

5.1.1. Shrnutí definic rozšířené partikule

Všechny uvedené definice se shodují v tom, že *o moto ni šite* uvozuje materiální zdroj, na jehož základě něco vzniká. To znamená, že na základě něčeho se něco vytvoří, vznikne, napíše apod. Zdá se, že toto kreativní použití *o moto ni šite* je primárním použitím této rozšířené partikule.

Kromě takovéhoho použití vytváří *o moto ni šite* z něčeho i základ pro nějakou mentální činnost. To znamená, že se na základě něčeho například něco posuzuje.

V definicích je také často *o moto ni šite* porovnáváno s jí podobnou rozšířenou partikulí *ni motozuite*, která se od *o moto ni šite* liší především v tom, že se od daného materiálního zdroje nebo základu někdo neodpoutává a využívá ho daleko věrněji. *O moto ni šite* podle uvedených definic tak získává z dané věci pouze její podstatnou část a další pouto k této věci je poměrně slabé.

Definice také uvádějí, že v adnominálním postavení nabývá tato rozšířená partikule tvaru *o moto ni šita* a kromě plného tvaru *o moto ni šite* v adverbálním postavení může mít i zkrácený tvar *o moto ni*.

5.1.2. Zařazení rozšířené partikule do definovaných skupin

Rozšířená partikule *o moto ni šite* je rozšířenou pádovou partikulí (skupina 1), její morfologická struktura je partikule + podstatné jméno + partikule + přechodník slovesa (skupina 6) a patří k těm rozšířeným partikulím, které se pojí jen na jeden slovní druh, kterým je podstatné jméno (skupina 1.1).

⁷² Koike, Šohei. *A Practical Guide to Japanese Phrasing I*. [Praktická příručka k vyjadřování v japonštině I.] Mamavi, 2007, s. 25.

5.2. Tvary rozšířené partikule

Základní tvary rozšířené partikule:

をもとにして, をもとに

Tvary rozšířené partikule v adnominálním postavení:

をもとにした

5.3. Možnosti překladu rozšířené partikule

Rozšířenou partikuli *wo moto ni site* můžeme překládat následovně: na základě, založeno na, podle, z, inspirováno.

5.4. Příkladové věty s rozšířenou partikulí

Základní tvary:

そこで多数者のビルマ民族の母語であるビルマ語をもとにして、おおよけのミャンマー語が決められました。⁷³

Na základě barmštiny, jakožto mateřského jazyka majority barmského lidu, byl ustanoven úřední jazyk myanmarština.

わが国の訪日外国人数は年間概ね800万人であり、この調査結果をもとにして、わが国を訪れている医療ツーリスト数を推定すると8000人程度となる。⁷⁴

Počet cizinců, kteří navštíví naší zem, činí za rok zhruba 8 milionů a podle výsledků tohoto výzkumu se odhaduje, že počet lidí, kteří přijíždějí do naší země za lékařskou péčí, dosahuje 8 tisíc.

⁷³ *Mainiči.jp* [online]. The Mainichi Newspapers.

⁷⁴ *Ibid.*

この本は、当時十六歳の作者が、ひめゆり学徒隊として地下ごうの中で働きながら書き付けたメモをもとにしてつづられている。⁷⁵

Tato kniha je sepsána na základě zápisků tehdy ještě šestnáctiletého autora, který si je zapisoval při práci v podzemních úkrytech, coby člen sboru studentů Himejuri.

これは「長期予測」と呼ばれ、これまでに起こった昔の地震のデータをもとに、次はどんな地震が、どんな確率で来るのかを予測している。⁷⁶

Tomuto se říká „dlouhodobá předpověď“, při níž se na základě dat získaných ze zemětřesení, ke kterým došlo v minulosti, předvídá, k jakému dojde zemětřesení a s jakou pravděpodobností k němu dojde.

数百万人の消費者からの回答をもとに品質や顧客満足度に関する調査を毎年行なっている。⁷⁷

Podle odpovědí od několika miliónů spotřebitelů se každoročně provádí průzkum, který se týká kvality zboží, spokojenosti zákazníků apod.

戦時中の図面や写真をもとに、当時の様子をそっくり再現させた。⁷⁸

Na základě výkresů a fotografií z dob války, se zcela zreplikovala tehdejší podoba.

今度の旅行はガイドブックをもとに計画したものだ。⁷⁹

Naplánovali jsme trasu výletu podle průvodce.

この商品は主婦のアイデアをもとにして作られたものだ。⁸⁰

Tento produkt byl vytvořen na základě nápadu ženy v domácnosti.

父から聞いた話をもとにして童話を書いてみた。⁸¹

Zkusil jsem napsat pohádku podle příběhu, který jsem slyšel od otce.

⁷⁵ *Mainichi.jp* [online]. The Mainichi Newspapers.

⁷⁶ *Asahi shimbun DIGITAL* [online]. The Asahi Shimbun Company.

⁷⁷ Ibid.

⁷⁸ Ibid.

⁷⁹ Koike, *A Practical Guide to Japanese Phrasing I*.

⁸⁰ Ibid.

⁸¹ Tomomacu a Wakuri, *Čúkjú nihongo bunpó jóten seiri - Pointo20*.

Adnominální tvary:

終戦間もない1946年、佐渡島の海岸に不時着した英軍輸送機の乗組員を住民が温かく迎え、滑走路を建設するなどして再び輸送機を飛び立たせたという心温まる実話をもとにした映画「飛べ!ダコタ」の1次ロケが11日、終了した。⁸²

Jedenáctého skončilo první natáčení filmu Let' Dakoto, který je založen na za srdce beroucím skutečném příběhu, který se odehrál brzo po válce v roce 1946, kdy obyvatelé ostrova Sadoga vřele přivítali posádku transportního letadla britských sil, které na pobřeží ostrova nouzově přistálo a znovu mu pak umožnili vzlétnout mimo jiné postavením odletové dráhy.

その体験をもとにした曲も披露した。⁸³

Byla zahrána i hudební skladba inspirována těmito osobními zkušenostmi.

その体験をつづった小説「納棺夫日記」をもとにした映画「おくりびと」は、09年に日本作品として初めてアカデミー賞外国語映画賞を受賞した。⁸⁴

Film Okuribito založený na románu Deník budhistického obstaravatele pohřbů, který byl sepsán na základě těchto zkušeností, získal v roce 2009 poprvé jako japonské dílo cenu Filmové akademie za nejlepší film v cizím jazyce.

映画「ハナ－奇跡の46日間－」は、韓国と北朝鮮が卓球の統一チームを作り、世界選手権の団体に優勝するという実話をもとにした作品だ。⁸⁵

Film „Hana – zázračných 46 dní“ je dílo podle skutečného příběhu, kdy Jižní a Severní Korea vytvoří společný pinpongový tým, který vyhraje mistrovství světa.

今後、ファンからのコメントや投票をもとにしたサービスの展開なども計画しています。

86

Dále plánujeme mimo jiné i vývoj služeb zakládajících se například na komentářích a příspěvcích od fanoušků.

⁸² *Mainiči.jp* [online]. The Mainichi Newspapers.

⁸³ Ibid.

⁸⁴ Ibid.

⁸⁵ *Asahi šhinbun DIGITAL* [online]. The Asahi Shimbun Company.

⁸⁶ Ibid.

同氏との離婚をもとにした小説は、ジャック・ニコルソンとメリル・ストリープが主演した「心みだれて」（1986年公開）として映画化された。⁸⁷

Román založený na rozvodu s tímto člověkem byl v roce 1986 pod názvem „Hořkost“ převeden do filmu, ve kterém se v hlavních rolích objevili Jack Nicholson a Meryl Streep.

これは10年前のデータをもとにしたグラフなので、現状とはずれがある。⁸⁸

Toto je graf založený na 10 let starých datech a tak moc neodpovídá současné situaci.

地震の被災者の話をもとにしたドキュメンタリー番組が放送された。⁸⁹

Vysílal se dokument založený na příbězích lidí, kteří se stali oběťmi zemětřesení.

5.5. Příkladové věty s negramatikalizovanými tvary

遺稿は、その体験をもとにしています。⁹⁰

Posmrtný rukopis se zakládá na těchto zkušenostech.

ポテトチップに印刷するというアイデアは社内からのものであったが、印刷の技術は、イタリアのボローニャにある小さなパン屋が持っていたケーキやクッキーに印刷できるインクジェット方式の技術をもとにしている。⁹¹

Nápad tisku na bramborové lupínky byl náš, ale technika tisku se zakládá na systému tryskové techniky, kterou disponuje malé pekařství v italské Bologni, pomocí níž je schopno tisknout na koláče, sušenky apod.

新指針はこれをもとにする。⁹²

Nové základní principy založíme na tomto.

⁸⁷ Asahi šimbun DIGITAL [online]. The Asahi Shimbun Company.

⁸⁸ Andó a Imagawa, *Mimi kara oboeru nihongo nórjoku šiken 2 kjú bunpó toréningu.*

⁸⁹ Koike, *A Practical Guide to Japanese Phrasing I.*

⁹⁰ Mainiči.jp [online]. The Mainichi Newspapers.

⁹¹ Ibid.

⁹² Asahi šimbun DIGITAL [online]. The Asahi Shimbun Company.

5.6. Kolokace rozšířené partikule

Mainiči šinbun

Výraz před RP	Překlad	Výraz za RP	Překlad
体内時計	biologické hodiny	感じている	cítit
死刑に立ち会った 経験	zkušenost získaná přítomností u trestu smrti někoho	証言しました	svědčit
恒さんの話	příběh pana Cune	作曲した	složít hudbu
イタリアに現存する 当時の修復記録	existující záznamy o opravách v Itálii z té doby	製作した	vyrobiť
書き付けたメモ	zapsané poznámky	つづられている	vytvořit
ユダヤ教	judaismus	誕生し	vzniknout
52年に描いた 油彩画	olejová malba, která byla namalovaná v roce 52	制作された	vytvořit
ビルマ語	barmština	決められました	ustanovit
調査結果	výsledky výzkumu	推定する	předpokládat
核兵器廃絶への 動きや構想	plány, aktivity apod. týkající se zrušení jaderných zbraní	行う	provést
平安時代に漢字	čínské znaky v době Heian	できた	vytvořit
いくつかの基本的な アイデア	několik základních nápadů	生みだし	vytvořit
原画	originální obraz	制作した	vytvořit
民話	lidový příběh	設置した	zřídít
これまでの関係	dosavadní vztahy	予想される	předvídat

Výraz před RP	Překlad	Výraz za RP	Překlad
各社の料金体系	tarifní systém každé firmy	算出し	vypočítat
学術論文	studie	評価を行った	provést ohodnocení
いろんな経験や知見	různé zkušenosti, znalosti apod.	やりたい	chtít udělat
模擬選挙の結果	výsledky cvičných voleb	学ぶ	dozvědět se
線量	dávka radiace	指定	určit
メキシコへの旅の体験	zkušenosti z cesty do Mexika	描いた	namalovat
アンケート結果	výsledky ankety	決めた	rozhodnout
食事の調査	průzkum jídel	推計した	odhadovat
平均摂取量	průměrný kalorický příjem	計算した	vypočítat
戦時中の図面や写真	kresby, fotografie apod. z války	再現させた	reprodukovat
人工衛星のデータ	data z družice	推計した	odhadovat
世帯所得	rodinný příjem	計算して	vypočítat
視聴率日報	denní zpráva o sledovanosti	作成	vytvořit
推計	odhad	割り出した	rozdělovat
調査データ	data z průzkumu	配信する	distribuovat
匿名の通報	anonymní hlášení	調査して	vyšetřovat
実体験	opravdový zážitek	発信する	poslat
アイデア	nápad	作り	vytvořit
自らの体験	osobní zkušenost	行っている	provést

意見交換の内容	obsah názorové výměny	提案した	navrhnout
旅行者を対象にした調査	průzkum zaměřený na cestovatele	語った	mluvit
デジタルデータ	digitální data	つくる	vytvořit
レシピ	recept	製造し	vyrábět
公開情報	veřejné informace	予想し	předvídat
証言	svědectví	描いた	kreslit
集めた情報	nashromážděné informace	遂行してきた	provést
写真	fotografie	審査する	soudit
家族の実話	skutečný příběh rodiny	製作された	vytvořit

Gramatické příručky

Výraz před RP	Překlad	Výraz za RP	Překlad
漢字	čínské znaky	生まれた	vzniknout
北欧の古い歌	stará píseň ze Severní evropy	作りかえた	vzniknout
実際にあった話	skutečný příběh	書いた	napsat
うわさだけ	jen drby	判断する	soudit
伝説	legenda	作って	vytvořit
調査団からの報告	hlášení vyšetřovací komise	行われた	provést
ファンの人気投票	soutěž v oblíbenosti mezi fanoušky	決まります	stanovit
事実	skutečnost	書かれた	napsat
実際にあった事件	skutečná událost	作られた	vytvořit

中国や日本の陶器	čínská, japonská a jiná keramika	作られた	vyrábět
中国や韓国の大陸文化	kontinentální kultura Číny nebo Koreje	形成された	formovat se
試験の結果	výsledky z testu	決める	rozhodnout
一つの土器の破片	jeden úlomek kameniny	推理する	vyvozovat závěr
父の遺産	dědictví otce	商売を始めた	začít podnikat
日本の昔話	stará japonská legenda	作られた	vytvořit
漢字	čínské znaky	できた	vzniknout
話	příběh	書いて	napsat
昔の話	starý příběh	書いた	napsat
有名なクラシックの音楽	známá klasická hudba	作られた	vytvořit
日本の古い歌	stará japonská píseň	できた	vytvořit
自分の家庭の出来事	události z vlastní rodiny	書いた	napsat
戦争体験者の話してくれたこと	vyprávění těch, kteří zažili válku	創作しました	natočit
象形文字や指事文字	obrázkové písmo nebo ideogramy	造られた	vzniknout
物質	látka	造られる	vyrobit
ある伝説	jedna legenda	創作された	vzniknout
神式	šitnoistický rituál	行われた	provést
主婦のアイデア	nápad ženy v domácnosti	作られた	vytvořit
ガイドブック	průvodce	計画した	naplánovat

5.6.1. Analýza výrazů před rozšířenou partikulí

Pokud se podíváme na výše uvedené výrazy, které předcházejí rozšířené partikuli *o moto ni šite*, tak v souvislosti s výrazem nadcházejícím o nich lze říct, že se jedná většinou o zdrojový materiál, který souvisí s nějakou kreativní nebo duševní činností.

Nejvyšší počet výskytů zde mají výrazy, které se týkají vyprávění (příběhy, legendy, drby, informace, vyprávění, svědectví). Poté následují různé písemné informace (data, záznamy, výsledky, průzkumy, plány, studie, průvodce, recepty, znaky). Ve velké míře se vyskytují také výrazy pro původní díla (původní malby, kresby, fotografie, hudba, písně, keramika).

Dále to jsou výrazy související s nějakými duševními pochody (nápady, zkušenosti, zážitky, znalosti, odhady). Vyskytují se zde výrazy i pro různé typy událostí (soutěže, rituály, události). Nakonec zde jsou konkrétní výrazy, které vyjadřují nějakou hodnotu (kalorický příjem, dávka radiace).

5.6.2. Analýza výrazů za rozšířenou partikulí

Výrazy, které se nacházejí za rozšířenou partikulí *o moto ni šite*, můžeme rozdělit, jak už bylo výše uvedeno, do dvou velkých skupin.

Do první a nejpočetnější skupiny patří různé kreativní činnosti (vyrobit, vytvořit, udělat, provést, vzniknout, formovat se, složit, natočit, zřít, namalovat, nakreslit, napsat, zreprodukovat).

Do druhé skupiny patří duševní činnosti (stanovit, určit, rozhodnout, vypočítat, svědčit, předvídat, odhadovat, předpokládat, soudit, vyvozovat závěr, naplánovat, navrhnout, vyšetřovat).

5.7. Porovnání se zbývajícími rozšířenými partikulemi

Rozšířená partikule *o moto ni šite* je ve srovnání s rozšířenými partikulemi *ni motozuite* a *ni sotto* zdaleka nejvíce odlišná. Přestože o všech těchto rozšířených partikulích můžeme říct, že vyjadřují základ pro následný děj, je to právě tato rozšířená partikule, která z něčeho činí základ v pravém slova smyslu. To znamená, že *o moto ni šite* se pojí na něco, z čeho se v rámci nějakého děje vychází, ale není nutné, nebo se dokonce nepředpokládá, že se daného zdrojového materiálu

budeme zcela držet. Porovnejme si například následující dvě věty, ve kterých je použita rozšířená partikule *o moto ni šite* a *ni motozuite*.

実際にあった話をもとにして脚本を書いた。⁹³

Napsal scénář, který se zakládá na skutečném příběhu.

実際にあった話に基づいて小説を書いた。⁹⁴

Napsal román, který se zakládá na skutečném příběhu.

Před oběmi rozšířenými partikulemi stojí naprosto stejný výraz (skutečný příběh) a za nimi naprosto stejný slovesný výraz (napsat). Také překlad takovýchto partikulí může být v obou případech stejný. Rozdíl je ale ve významové nuanci. V prvním případě chceme říct, že tento člověk se skutečným příběhem nechal při psaní scénáře pouze inspirovat, ale nemusel se ho zcela nutně držet. To znamená, že si při psaní scénáře mohl k některým událostem, které jsou obsaženy v tomto příběhu, domyslet i události další, nebo si mohl domyslet další postavy a jejich jména, nebo mohl pozměnit chování původních postav apod. V tomto případě tedy chceme sdělit, že pisatel scénáře do určité míry přepracovává podstatu původní látky. Z toho důvodu by mohl být při překladu této věty použit i volný překlad: „Napsal scénář inspirovaný skutečným příběhem.“ Takovýto překlad by ve větě s *ni motozuite* nebyl správný. Rozšířená partikule *ni motozuite* totiž v druhé větě vyjadřuje to, že se pisatel románu snažil do co největší možné míry držet původní látky.

Pro srovnání *o moto ni šite* s *ni sotto* si uveďme následující příklad.

説明書に沿って組み立ててください。⁹⁵

Sestavte to podle/na základě manuálu.

Rozšířenou partikulí *ni sotto* v této větě chceme říct, aby se někdo držel uvedeného postupu v manuálu. To znamená, že rozšířená partikule *o moto ni šite*, která vyjadřuje jen volné pouto k výchozí látce, by zde nemohla být použita.

⁹³ Sunakawa aj. *Nihongo kjóši to gakušúša no tame no bunkei džiten.*

⁹⁴ Ibid.

⁹⁵ Tomomacu a Wakuri. *Čúkjú nihongo bunpó jóten seiri - Pointo20.*

5.8. Primární a sekundární užití rozšířené partikule

Primárním užitím rozšířené partikule *o moto ni šite* je uvození materiálního zdroje, na jehož základě něco vzniká. Charakteristickým rysem této rozšířené partikule je to, že materiální zdroj, na který se v tomto užití *o moto ni šite* pojí, slouží pouze jako inspirace a není nutné se jej při nějaké kreativní činnosti bezpodmínečně držet. K takovým materiálním zdrojům zde mohou patřit výrazy typu příběh, vyprávění, data, kresba, fotografie, nápad apod. Ke kreativním činnostem, které vycházejí z těchto zdrojů pak často patří slovesné výrazy typu vytvořit, napsat, natočit, zreprodukovat, nakreslit apod. Příkladová věta pro takovéto užití je následující.

父から聞いた話をもとにして童話を書いてみた。⁹⁶

Zkusil jsem napsat pohádku podle příběhu, který jsem slyšel od otce.

Sekundárním užitím rozšířené partikule *o moto ni šite* je uvození základu pro nějakou duševní aktivitu. K takovýmto aktivitám patří často slovesné výrazy typu předvídat, předpokládat, odhadovat, vyvozovat závěr, naplánovat, stanovit apod. Většinou jsou to takové výrazy, které jdou, podobně jako v primárním užití, za rámec uvozeného základu. K výrazům, na které se *o moto ni šite* v tomto užití váže, patří výsledky, data, průzkumy, informace, fotografie apod. Příkladová věta pro takovéto užití je následující.

わが国の訪日外国人数は年間概ね800万人であり、この調査結果をもとにして、わが国を訪れている医療ツーリスト数を推定すると8000人程度となる。⁹⁷

Počet cizinců, kteří navštíví naši zem, činí za rok zhruba 8 milionů a podle výsledků tohoto výzkumu se odhaduje, že počet lidí, kteří přijíždějí do naší země za lékařskou péčí, dosahuje 8 tisíc.

⁹⁶ Tomomacu a Wakuri. *Čůkjů nihongo bunpó jóten seiri - Pointo20*.

⁹⁷ *Mainiči jp* [online]. The Mainichi Newspapers.

6. Rozšířená partikule *ni motozuite*

6.1. Definice rozšířené partikule

Donna toki dó cukau nihongo hjógen bunkei džiten

„Rozšířenou partikuli *ni motozuite* používáme tehdy, když chceme říct, že je něco myšlenkovým základem, podle kterého se něco provádí. Tato rozšířená partikule se používá s takovým významovým odstínem, že se od něčeho duchovně neodchylujeme (příkladová věta 1), nebo že něco považujeme za základ, o který se zcela opíráme (příkladová věta 2, 3).

Pokud je následována podstatným jménem, nabývá adnominálního tvaru *ni motozuku/ni motozuita* + podstatné jméno (příkladové věty 3, 4).⁹⁸

- 1) この学校ではキリスト教精神に基づいて教育が行われています。
V této škole probíhá vzdělávání podle ducha křesťanství.
- 2) この小説は歴史的事実に基づいて書かれたものです。
Tento román je napsán na základě historických faktů.
- 3) 公職選挙法に基づく公正な選挙が行われるべきだ。
Měli by se provést spravedlivé volby podle zákona o volbě veřejných činitelů.
- 4) これは単なる推測でわなく、たくさんの実験データに基づいた事実である。

99

Toto není prostá domněnka, ale fakt, založený na řadě experimentálních dat.

Nihongo kjóši to gakušúša no tame no bunkei džiten

„*Ni motozuite* nese význam „na základě něčeho, z něčeho dělat základ pro něco“. Může se také použít jako větný přísudek (příkladová věta 4).

Když rozvíjí podstatné jméno, nabývá tvaru *ni motozuita/ni motozuite no* + podstatné jméno.¹⁰⁰

- 1) 実際にあった話に基づいて小説を書いた。
Napsal román, který se zakládá na skutečném příběhu.

⁹⁸ Tomomacu, *Donna toki dó cukau nihongo hjógen bunkei džiten*, s. 318.

⁹⁹ Ibid., Příkladové věty 1-4.

¹⁰⁰ Sunakawa aj. *Nihongo kjóši to gakušúša no tame no bunkei džiten*, s. 455.

- 2) 計画表に基づいて行動する。

Budeme postupovat podle plánu.

- 3) 過去の経験に基づいて判断を下す。

Posoudí se to na základě zkušeností z minulosti.

- 4) この小説は実際にあったことに基づいている。

Tento román je založen na skutečnosti.

- 5) 長年の経験に基づいた判断だから、信頼できる。¹⁰¹

Protože je to závěr zakládající se na mnohaletých zkušenostech, lze tomu věřit.

A Practical Guide to Japanese Phrasing I

„*Ni motozuite* nese význam „založeno na, v souladu/ve shodě s něčím“.¹⁰²

6.1.1. Shrnutí uvedených definic rozšířené partikule

Definice se shodují na tom, že *ni motozuite* uvozuje základ, podle kterého se něco provádí. Zdůrazňován je fakt, že věc, ze které *ni motozuite* dělá základ, je něco, od čeho se vůbec neodchylujeme nebo o co se zcela opíráme.

Slovník *Nihongo kjóši to gakušúša no tame no bunkei džiten* také zmiňuje používání tohoto výrazu v roli přísudku. Nutno podotknout, že v tomto případě se ale pak nejedná o použití ve funkci rozšířené partikule, nýbrž o původní negramatikalizovaný tvar, který se jen shoduje s rozšířenou partikulí po významové stránce.

Podle definic je také možné adnominální rozvití ve třech tvarech a to *ni motozuku*, *ni motozuita* a *ni motozuite no*.

¹⁰¹ Sunakawa, Juriko aj. *Nihongo kjóši to gakušúša no tame no bunkei džiten*, s. 455.

¹⁰² Koike, *A Practical Guide to Japanese Phrasing I*, s. 25.

6.1.2. Zařazení rozšířené partikule do definovaných skupin

Rozšířená partikule *ni motozuite* je rozšířenou pádovou partikulí (skupina 1), její morfologická struktura je partikule + přechodník slovesa (skupina 2.1) a patří k těm rozšířeným partikulím, které se pojí jen na jeden slovní druh, kterým je podstatné jméno (skupina 1.1).

6.2. Tvary rozšířené partikule

Základní tvary rozšířené partikule:

に基づいて (に基づき, に基づきまして, には基づいて, にも基づいて)

Tvary rozšířené partikule v adnominálním postavení:

に基づく, に基づいた, に基づいての

6.3. Možnosti překladu rozšířené partikule

Rozšířenou partikuli *ni motozuite* můžeme překládat následovně: na základě, založeno na, podle, v souladu s, vycházet z, reflektovat.

6.4. Příkladové věty s rozšířenou partikulí

Základní tvary:

こうした基本認識に基づいて、税制・年金・政治改革の方策などが具体的に展開されている。¹⁰³

Na základě takovéhoho základního uznání se konkrétně rozvíjí politika daňových, penzijních, politických a jiných reforem.

多くの音楽家が自問し、それぞれの信念に基づいて行動した。¹⁰⁴

Mnoho hudebníků se ptalo samo sebe a pak se zachovali podle svého přesvědčení.

¹⁰³ *Mainichi jp* [online]. The Mainichi Newspapers.

¹⁰⁴ *Ibid.*

仏政府は報告書に基づいて法制化に着手した。¹⁰⁵

Na základě písemné zprávy začla francouzská vláda pracovat na uzákonění.

住民投票は、山陽小野田市の条例に基づいて実施された。¹⁰⁶

Místní referendum se uskutečnilo podle předpisů města Sanjo-Onoda.

ディーゼル油の輸送は、2010年に両国が合意した契約に基づいて行われたとみられる。¹⁰⁷

Má se za to, že transport motorové nafty byl proveden na základě smlouvy, na které se obě země v roce 2010 dohodly.

もし当局が、国際法に基づいて、適切に妻を保護していたら、悲劇的な結末は回避できた。¹⁰⁸

Kdyby příslušné orgány na základě mezinárodních zákonů adekvátně ochraňovaly manželku, podařilo by se vyhnout takovému tragickému konci.

チューリッヒ生命は、今後も「ケア」の精神に基づきまして、精力的にお客様対応を継続して参ります。¹⁰⁹

Pojišťovací společnost Zurich Life bude s nasazením pokračovat v jednání se svými klienty v duchu péče o zákazníka.

調査した資料に基づいて、レポートを書かなければならない。¹¹⁰

Musím napsat zprávu na základě materiálů získaných z průzkumu.

夫婦は平等だという考えに基づいて夫も積極的に子育てに参加している。¹¹¹

V souladu s myšlenkou o rovnoprávnosti mezi manželi, se i manžel aktivně podílí na výchově dětí.

この映画は実際にあった事件に基づいて作られた。¹¹²

Tento film byl natočen podle události, která se skutečně stala.

¹⁰⁵ *Mainichi.jp* [online]. The Mainichi Newspapers.

¹⁰⁶ Ibid.

¹⁰⁷ *Asahi shinbun DIGITAL* [online]. The Asahi Shimbun Company.

¹⁰⁸ Ibid.

¹⁰⁹ Ibid.

¹¹⁰ Adžia Gakusei Bunka Kjóiku. *Kanzen masutá 2kjú - Nihongo nórjoku šiken bunpó mondai taisaku*. 3A Corporation, 2007.

¹¹¹ Širajori, Majumi a Inadžima, Hitomi. *Nihongo nórjoku šiken taió - Bunpó mondaišú(1kjú/2kjú)*. Kirihara juni, 1996.

¹¹² Andó a Imagawa, *Mimi kara oboeru nihongo nórjoku šiken 2 kjú bunpó toréningu*.

国連憲章に基づき設置された国連人権センターは、近年ますますその役割の重要性が増してきている。¹¹³

Centra OSN na ochranu lidských práv, která byla zřízena na základě Charty OSN, získávají v posledních letech více a více na důležitosti.

Adnominální tvary:

史実に基づく冒険を描く。¹¹⁴

Zobrazuje dobrodružství, které se zakládá na historických faktech.

ワクチンとの因果関係は不明ですが、予防接種法に基づく補償を受けることができます。¹¹⁵

Příčinná souvislost s vakcínou je neznáma, ale je možné obdržet odškodné podle zákona o preventivním očkování.

手続きや内容が適正であれば、契約に基づく返済請求は法的には問題ない。¹¹⁶

Pokud by procedury, obsah apod. byly vyhovující, v požadavku na refundaci podle smlouvy by po zákonné stránce problém nebyl.

条約に基づいての通報はしている。¹¹⁷

Hlášení se provádí podle smlouvy.

2011年と09年の調査に基づいた今回の推計によると、身体障害者が約394万人、精神障害者は約320万人、知的障害者は約74万人いる。¹¹⁸

Podle tohoto odhadu založeném na průzkumu z roku 2011 a 2009, existuje zhruba 3 940 000 lidí s fyzickou poruchou, zhruba 3 200 000 lidí s psychickou poruchou a zhruba 740 000 lidí s intelektuální poruchou.

¹¹³ Širajori a Inadžima, *Nihongo nórjoku šiken taió - Bunpó mondaišú(1kjú/2kjú)*.

¹¹⁴ *Mainiči jp* [online]. The Mainichi Newspapers.

¹¹⁵ *Ibid.*

¹¹⁶ *Ibid.*

¹¹⁷ *Asahi šhinbun DIGITAL* [online]. The Asahi Shimbun Company.

¹¹⁸ *Ibid.*

サイト間の連携により、様々な会員ユーザーの知識や経験に基づいた回答が短時間でより多く集まることで、利用者の疑問や困り事の即時解決に繋がるものと期待しています。
119

Tím, že se spoluprací mezi internetovými stránkami nashromáždí za krátkou dobu ještě více odpovědí, které jsou založeny mimo jiné na vědomostech a zkušenostech různých uživatelů, očekává se, že to povede mimo jiné k promptnímu řešení otázek a problémů uživatelů.

虚偽の証言に基づいたこの裁判を認めることはできない。¹²⁰

Nelze uznat tento soudní proces, který byl založen na falešných svědectvích.

これはあくまでも個人的な経験に基づいての話だ。¹²¹

Toto je pořád jen příběh vycházející z vlastních zkušeností.

今後とも、お客様のご意見に基づいた商品を開発していくつもりです。¹²²

Od této chvíle máme v úmyslu vyvíjet výrobky, které reflektují názory zákazníků.

6.5. Příkladové věty s negramatikalizovanými tvary

実話に基づいている。¹²³

Zakládá se to na skutečném příběhu.

翌25日に公表された国際オリンピック委員会（IOC）の評価報告書は3月の現地視察に基づく。¹²⁴

Hodnotící zpráva Mezinárodního olympijského výboru (IOC) oznámená v následující den 25. se zakládá na březnové inspekci místa dění.

同判事は、陪審の判断が、関連する法および特許の問題に対する誤った理解に基づいていたと考えていると述べた。¹²⁵

Zmíněný soudce se vyjádřil, že si myslí to, že rozhodnutí poroty se zakládalo na chybném pochopení souvisejícího zákona a patentu.

¹¹⁹ *Asahi shinbun DIGITAL* [online]. The Asahi Shimbun Company.

¹²⁰ Adžia Gakusei Bunka Kjóiku, *Kanzen masutá 2kjú - Nihongo nórjoku šiken bunpó mondai taisaku.*

¹²¹ Suzuki, Tomomi aj. *Fukugódžoši ga kore de wakarú.* Hicudži šobó, 2007.

¹²² Andó a Imagawa, *Mimi kara oboeru nihongo nórjoku šiken 2 kjú bunpó toréningu.*

¹²³ *Mainiči jp* [online]. The Mainichi Newspapers.

¹²⁴ *Ibid.*

¹²⁵ *Asahi shinbun DIGITAL* [online]. The Asahi Shimbun Company.

6.6. Kolokace rozšířené partikule

Mainiči šinbun

Výraz před RP	Překlad	Výraz za RP	Překlad
基本認識	základní uznání	展開されている	vyvíjet
客観的なデータの 正確な分析	přesná analýza objektivních dat	描き出している	nakreslit
科学的な知見	vědecké znalosti	やっていく	dělat
消防組織法	zákon o hasičských organizacích	設置しています	zřídit
契約	smlouva	命じた	přikázat
申請	žádost	交付し	vydat
土壌汚染対策法	zákon o opatřeních proti znečištění půdy	区切り	přerušit
メモ	poznámky	作った	vytvořit
優先順位	priorita	除雪する	odklízet sněh
契約	smlouva	要請した	žádat
信念	víra	行動した	chovat se
同法	stejný zákon	定めた	určit
計画	plán	実践し	realizovat
評価	hodnocení	行われる	provést
条件	podmínky	述べる	vyjádřit
顧客との契約	smlouva se zákazníkem	運用した	užívat
災害救助法	zákon o pomoci při katastrofě	対応する	vypořádat se
特定商取引法	zákon o specifických komerčních transakcích	命じた	přikázat

基準	norma	判断	soudit
故意	úmysl	実行した	provést
方針	politika	改正し	revidovat
伝承	legenda	劇化され	zdramatizovat
資料	materiál	考察し	uvažovat
国有財産法	zákon o státním majetku	登録した	registrovat
多様な資料	různé materiály	考察し	uvažovat
「判断指針」	směrnice pro posouzení něčeho	行ってきました	provést

Asahi šinbun

Výraz před RP	Překlad	Výraz za RP	Překlad
調査	průzkum	算出された	vypočítat
計算式	vzorec pro počítání něčeho	決められており	stanovit
インタビュー	rozhovor	報じた	podat zprávu
銀行法	zákon o bankách	認可した	schválit
難民条約	konvence týkající se uprchlického statusu	受け入れた	přijmout
科学的データ	vědecká data	作る	vytvořit
合意	dohoda	行われる	provést
法	zákon	行われ	provést
個人の自由な意思	svobodná vůle jednotlivce	投票する	hlasovat
思想	ideologie	解決した	řešit
ルール	nařízení	課す	uvalit

改正暴力団対策法	revize zákona proti organizovanému zločinu	指定	určit
家庭用品品質表示法	zákon o označování kvality výrobků pro domácnost	告示した	podat informaci
関連法令	související zákony	判断する	soudit
売値/買値	prodejní cena/nákupní cena	設定され	určit
データ	data	算出する	vypočítat
原子力損害賠償法	zákon o odškodném za způsobené škody atomovou energií	求めた	žádat
考え方	způsob myšlení	出来上がった	dokončit
影響評価	hodnocení dopadu	行われなければ ならない	provést
2012年末までの データ	data do konce roku 2012	検証した	prověřit
指標	index	発表している	oznámít
事件の被害者や 目撃者の証言	svědectví obětí, očitých svědků atd.	描く	nakreslit

Gramatické příručky

Výraz před RP	Překlad	Výraz za RP	Překlad
キリスト教精神	duch křesťanství	行われています	provádět
歴史的事実	historická fakta	書かれた	psát
公職選挙法	zákon o volbě veřejných činitelů	行われる	provádět

実際にあった話	skutečný příběh	書いた	psát
計画表	plán	行動する	postupovat
過去の経験	minulá zkušenost	判断を下す	posoudit
調査した資料	materiál získaný z průzkumu	書かなければ ならない	psát
実際にあった事件	skutečná událost	作られた	vytvořit
事実	skutečnost	書かれた	psát
考え	myšlenka	参加している	podílet se
国連憲章	Charta OSN	設置された	zřídit
国会の決議	usnesení parlamentu	決定された	stanovit
皆さんの意見	názor všech	運営されます	řídít
データ	data	仮説を立てる	vystavit hypotézu
法律	zákon	販売をいたしません	neprodávat
設立した人の言葉	slova zakladatele	お行われています	provádět
過去の経験	minulá zkušenost	行われなければ ならない	provádět
事実	skutečnost	書いてある	psát
教育基本法		行われなければなら ない	provádět
民主主義精神	duch demokracie	行ってほしい	provádět
クリスト教の精神	duch křesťanství	教育した	vychovat
平等の原則	princip rovnosti	行われなければ ならない	provádět
神式	šintoistický rituál	行われた	provést
実話	skutečný příběh	製作された	vytvořit
筆記試験と面接の 結果	výsledky z písemného testu a pohovoru	決定される	rozhodnout

JIS	japonské průmyslové standardy	設計されている	plánovat
去年行われたアンケート調査	dotazník z minulého roku	書かれた	psát

6.6.1. Analýza výrazů před rozšířenou partikulí

K nejčastějšími výrazům před rozšířenou partikulí *ni motozuite* patří různé typy oficiálních předpisů, regulí a nařízení, kterých je třeba se závazně držet (zákony, směrnice, konvence, smlouvy, podmínky, politika, charty, nařízení, usnesení, standardy, normy, dohody, plány).

Podobné vlastnosti (nutnost ctít) má i další početná skupina, kam patří různé duševní normy (víra, vůle, ideologie, způsob myšlení, většinový názor, slova zakladatele, rovnost, duch křesťanství, duch demokracie).

Podobně jako u rozšířené partikule *o moto ni šite* se i u této rozšířené partikule vyskytují výrazy, které vyjadřují běžný zdrojový materiál, který souvisí s nějakou kreativní nebo duševní činností (data, materiál, analýzy, průzkumy, výsledky, poznámky, rozhovory, legendy, skutečné příběhy, skutečné události, skutečnost, zkušenosti).

6.6.2. Analýza výrazů za rozšířenou partikulí

Nejčastějším výrazem, který následuje za rozšířenou partikulí *ni motozuite* je slovesný výraz „provést/vykonat“, který naznačuje jistou oficiálnost nebo řádnost. K podobným výrazům dále patří postupovat, přikázat, přerušit, uvalit a vydat.

Další výrazy, které následují, se moc neliší od výrazů, které následují za rozšířenou partikulí *o moto ni šite*. To znamená, že následují různé druhy tvůrčích (ne ale zcela kreativních) činností (vytvářet, vyvíjet, kreslit, psát, dělat, realizovat, zřizovat) a také různé druhy duševních činností (vypořádat se, žádat, určit, stanovit, rozhodnout, vyjádřit, oznámit, vystavit hypotézu, uvažovat, soudit, vypočítat, řešit, plánovat, prověřit).

6.7. Porovnání se zbývajícími rozšířenými partikulemi

Rozšířená partikule *ni motozuite* je v rámci toho, jak pracuje s výchozí látkou, více podobná rozšířené partikuli *ni sotto* než rozšířené partikuli *o moto ni šite*.

Rozšířená partikule *ni motozuite* vyjadřuje jednak to, že se na určitém základu něco děje a jednak to, že se do tohoto základu už dále žádným způsobem nezasahuje a je nutné se ho co nejvíce a nejvěrněji držet. Proto se před *ni motozuite* často vyskytují výrazy oficiálních předpisů, regulí a nařízení, pod které spadají například různé druhy zákonů. Zákon patří k věcem, kterých je třeba se bezpodmínečně držet a proto by se v následující příkladové větě nedala použít rozšířená partikule *o moto ni šite*.

もし当局が、国際法に基づいて、適切に妻を保護していたら、悲劇的な結末は回避できた。¹²⁶

Kdyby příslušné orgány na základě mezinárodních zákonů adekvátně ochraňovaly manželku, podařilo by se vyhnout takovému tragickému konci.

Podobným způsobem se s *ni motozuite* používají různé duchovní normy, jako je přesvědčení, víra, ideologie apod. I takovýchto věcí je nutné se držet a proto by v následující větě opět nešla použít rozšířená partikule *o moto ni šite*.

多くの音楽家が自問し、それぞれの信念に基づいて行動した。¹²⁷

Mnoho hudebníků se ptalo samo sebe a pak se zachovali podle svého přesvědčení.

V učebnici *Fukugódžoši ga kore de wakaruru* (Tímto porozumíte rozšířeným partikulím) se v rámci srovnání rozšířených partikulí *ni motozuite* a *o moto ni šite* také upozorňuje na kontext, v jakém se nacházejí věty s těmito rozšířenými partikulemi.¹²⁸ Podívejme se na následující věty.

A. ? 実際にあつた話に基づいて小説を書いた。ただし、かなりの部分は創作だ。¹²⁹

B. 実際にあつた話をもとに(して)小説を書いた。ただし、かなりの部分は創作だ。¹³⁰

V případě věty B. a věty, která ji těsně následuje, je použití *o moto ni šite* přirozené. V první větě zde mluvčí říká, že napsal román, který se inspiruje skutečným příběhem. V následující větě pak upozorňuje na to, že jeho podstatnou část ale napsal podle sebe. Použití

¹²⁶ *Asahi shinbun DIGITAL* [online]. The Asahi Shimbun Company.

¹²⁷ *Mainichi jp* [online]. The Mainichi Newspapers.

¹²⁸ Suzuki, *Fukugódžoši ga kore de wakaruru*, s. 133.

¹²⁹ *Ibid.*

¹³⁰ *Ibid.*

rozšířené partikule *o moto ni šite*, u které je pouto k původní látce slabé, je v rámci těchto dvou vět správné.

V kontextu věty A. a věty, která ji těsně následuje, je však použití rozšířené partikule *ni motozuite* velmi nepřírozené. V první větě nám mluvčí totiž říká, že napsal román, který se zcela zakládá na skutečném příběhu, ale hned v následující větě toto tvrzení hned popírá, když uvádí, že si jeho podstatnou část napsal podle sebe. Nutno ale podotknout, že samotné věty s *ni motozuite* a *o moto ni šite* jsou gramaticky správně, pouze mají v závislosti na použité rozšířené partikuli trochu jiný význam.

Rozšířená partikule *ni sotte* má s rozšířenou partikulí *ni motozuite* společnou tu vlastnost, kdy se od něčeho, za čím tyto rozšířené partikule stojí, neodchylujeme a pevně se toho držíme. Rozdíl mezi těmito rozšířenými partikulemi ale spočívá v tom, že u *ni motozuite* se má na mysli jen neodchylování se od faktické podstaty dané věci a u *ni sotte* se má kromě toho na mysli ještě neodchylování se od stanoveného směřování, proudu a pořadí v rámci dané věci. Pro srovnání se podívejme na následující dvě věty, které se liší pouze použitou rozšířenou partikulí.

A. 社の方針に基づいて、事業計画を立てよ。¹³¹

V souladu s politikou společnosti sestavte business plán.

B. 社の方針に沿って、事業計画を立てよ。¹³²

V souladu s politikou společnosti sestavte business plán.

Ve větě A. je u politiky společnosti brána v potaz jen její podstata, na základě které se pak sestavuje business plán. Ve větě B. je avšak při sestavování business plánu zdůrazněno také rozpětí a bezchybné pořadí a směr jednotlivých segmentů takovéto politiky.

6.8. Primární a sekundární užití rozšířené partikule

Primárním užitím rozšířené partikule *ni motozuite* je uvození takových výrazů, které jsou základem pro výkon nějaké činnosti a které ze své podstaty vyžadují to, abychom se jich při takové činnosti drželi. Takovéto výchozí výrazy pak lze rozdělit do dvou větších kategorií.

Do první kategorie patří různé oficiální předpisy, regule a nařízení jako jsou zákony, směrnice, nařízení, smlouvy, podmínky apod.

¹³¹ Suzuki, *Fukugódžoši ga kore de wakaruru*, s. 130.

¹³² Ibid.

Do druhé kategorie pak patří různé duchovní normy jako je víra, ideologie apod. Příkladové věty pro takovéto užití jsou následující.

公職選挙法に基づく公正な選挙が行われるべきだ。¹³³

Měli by se provést spravedlivé volby podle zákona o volbě veřejných činitelů.

多くの音楽家が自問し、それぞれの信念に基づいて行動した。¹³⁴

Mnoho hudebníků se ptalo samo sebe a pak se zachovali podle svého přesvědčení.

Sekundární užití rozšířené partikule *ni motozuite* je podobné primárnímu užití rozšířené partikule *o moto ni šite*, tj. uvození materiálního zdroje, na jehož základě něco vzniká, ale s tím rozdílem, že se takového zdroje pevně držíme.

Výrazy, které stojí v tomto užití před touto rozšířenou partikulí a které ji následují, jsou podobné jako u rozšířené partikule *o moto ni šite*. To znamená, že na pozici materiálního zdroje často stojí výrazy typu příběh, událost, data apod. a na pozici výrazů, který tuto rozšířenou partikuli následují, stojí slovesa jako je vytvářet, psát, kreslit apod. Příkladová věta takového užití je následující.

この映画は実際にあった事件に基づいて作られた。¹³⁵

Tento film byl natočen podle události, která se skutečně stala.

¹³³ Tomomacu, *Donna toki dó cukau nihongo hjógen bunkei džiten*.

¹³⁴ *Mainiči jp* [online]. The Mainichi Newspapers.

¹³⁵ Andó a Imagawa, *Mimi kara oboeru nihongo nórjoku šiken 2 kjú bunnó toréningu*.

7. Rozšířená partikule *ni sotte*

7.1. Definice rozšířené partikule

Donna toki dó cukau nihongo hjógen bunkei džiten

„Tato rozšířená partikule nese význam „od něčeho se neodchylovat.“ Často se váže na slova vyjadřující očekávání, přání, politiku/postupy nějakého jednání nebo na instrukce z manuálů.

Pokud za ní následuje podstatné jméno, nabývá adnominálního tvaru *ni sou*, *ni sotta* (příkladové věty 2 a 3).¹³⁶

- 1) 本稿では創立者の教育方針に沿って年間の学習計画を立てています。

V tomto dokumentu vychází roční studijní plán ze vzdělávací politiky zakladatele.

- 2) ただ今のご質問に対してお答えします。ご期待に沿う回答ができるかどうか自信がありませんが・・・・・・・・。

Odpovím Vám na nynější otázku. Nejsem si jist, zda budu moci odpovědět tak, jak se čeká, ale...

- 3) 安全対策の基準に沿った実施計画を立てる必要がある。¹³⁷

Je zapotřebí postavit realizační plán na základě bezpečnostních opatření.

Nihongo kjóši to gakušúša no tame no bunkei džiten

„Podobně jako se tento výraz pojí na podstatná jména vyjadřující dalece vedoucí věci typu říční proud nebo cesta, pojí se i na podstatná jména vyjadřující proud úkonů, kam patří různé procedury, manuály apod. V těchto spojeních pak tento výraz nese význam „tak jak vede toto, stále po okraji toho, v souladu s tímto“. V takovýchto případech se používá čínského znaku 沿う. Občas tento výraz nese význam nerozlučného doprovodu lidí apod. a v tomto případě se používá čínského znaku 添う (příkladová věta 6).

¹³⁶ Tomomacu, *Donna toki dó cukau nihongo hjógen bunkei džiten*, s. 307.

¹³⁷ Ibid., Příkladové věty 1-3.

V případě rozvití podstatného jména dochází ke změně na tvar にそった (příkladová věta 5).¹³⁸

- 1) この道に沿ってずっと行くと、右手に大きい公園が見えてきます。
Když půjdete stále po této cestě, po pravé straně uvidíte velký park.
- 2) 川岸に沿って、桜並木が続いていた。
Podél břehu řeky vedla alej sakur.
- 3) この塀に沿って植えてある花は、日陰でもよく育つ。
Květiny zasazené podél tohoto plotu rostou dobře i ve stínu.
- 4) 書いてある手順に沿ってやってください。
Provádějte to podle napsaného postupu.
- 5) マニュアルに沿った手紙の書き方しか知らないのでは、いざというとき困る。
Psaní dopisu znám jen podle příručky, takže když na to přijde, mám s tím potíže.
- 6) 妻は夫に添って病室に入っていった。¹³⁹
Žena po boku svého manžela vstupovala do nemocničního pokoje.

Čúdžókjú wo ošieru hito no tame no nihongo bunpó handobukku

„Ni sotto odpovídá anglickému slovu *along* (podél) a nese význam „podél dlouhé věci“ tak jako je tomu například u slova *kawa* (řeka) v níže uvedené příkladové větě.

道に迷ったので川に沿って山を下った。

Zabloudil jsem, tak jsem slezl horu podél řeky.

Protože *ni sotto* nese význam „podél dlouhé věci“, používá se také přeneseně s podstatnými jmény, které v sobě nesou časové délku, trvání – *hóšin* (plány, způsoby, postupy nějakého jednání, politika), *šidó* (vedení), *arasudži* (nástin, rámeček něčeho), *tedžun* (procedura, proces, postup) apod. Příkladová věta:

教えられた手順に沿って会場の準備を進めた。¹⁴⁰

Připravili jsme halu podle sděleného postupu.

¹³⁸ Sunakawa aj. *Nihongo kjóši to gakušúša no tame no bunkei džiten*, s. 442.

¹³⁹ Ibid., Příkladové věty 1-6.

¹⁴⁰ Iori, Isao aj. *Čúdžókjú wo ošieru hito no tame no nihongo bunpó handobukku*, s. 29. Obě příkladové věty a popis.

A Practical Guide to Japanese Phrasing I

„*Ni sotto* nese význam „řídít se instrukcemi, politikou apod.“, nebo „naplňovat něčí očekávání.“¹⁴¹

7.1.1. Shrnutí uvedených definic rozšířené partikule

Definice se shodují na tom, že se rozšířená partikule *ni sotto* váže na něco, co představuje proud úkonů, případně na něco, co implikuje časové rozpětí, a my se pak od něčeho takového nesmíme odchýlit. To znamená, že se *ni sotto* pojí nejčastěji s výrazy typu manuál, politika, postup jednání, procedura, proces apod.

V souvislosti s tímto použitím je v definicích často zdůrazňován původní, nepřenesený, význam, kdy se něco pohybuje podél dalece vedoucí věci, jako je říční proud nebo cesta. V příkladových větách definic je často uváděno takovéto použití, ale v takovém případě se opět nejedná o rozšířenou partikuli. V této souvislosti upozorňuje definice z *Nihongo kjóši to gakušúša no tame no bunkei džiten* také na další použití *ni sotto* v případě nerozlučného doprovodu lidí, u kterého je navíc vyžadováno použití odlišného znakového zápisu.

V definicích je také popsán adnominální zápis tohoto výrazu, který se provádí dvojitým způsobem (*ni sou, ni sotto*).

7.1.2. Zařazení rozšířené partikule do definovaných skupin

Rozšířená partikule *ni sotto* je rozšířenou pádovou partikulí (skupina 1), její morfologická struktura je partikule + přechodník slovesa (skupina 2.1) a patří k těm rozšířeným partikulím, které se pojí jen na jeden slovní druh, kterým je podstatné jméno (skupina 1.1).

¹⁴¹ Koike, *A Practical Guide to Japanese Phrasing I*, s. 26.

7.2. Tvary rozšířené partikule

Základní tvary rozšířené partikule:

に沿って (に沿い, に沿いまして, にも沿って)

Tvary rozšířené partikule v adnominálním postavení:

に沿う, に沿った

7.3. Možnosti překladu rozšířené partikule

Rozšířenou partikuli *ni sotte* můžeme překládat následovně: podle, dle, na základě, v souladu s, tak jak, vycházet z, vyhovovat, odpovídat, řídit se.

7.4. Příkladové věty s rozšířenou partikulí

Základní tvar:

政府は、この基本方針に沿って関連法案作りに着手し、秋の臨時国会への提出を目指す。

¹⁴²

Vláda začne pracovat v souladu s touto základní politikou na souvisejícím návrhu zákona, který bude chtít předložit na podzimním mimořádném zasedání parlamentu.

市町もこれに沿って、避難計画を見直すことになる。¹⁴³

I města a vesnice v souladu s tímto přehodnocují plány evakuace.

覚書に沿ってモンゴルのニーズに合う衛星の情報提供などで協力する。¹⁴⁴

Podle memoranda budou spolupracovat mimo jiné poskytováním satelitních informací, které vyhovují mongolským potřebám.

「われわれはスケジュールに沿って目標達成に近づいている」と主催当局者は語った。

¹⁴⁵

Pořadatel řekl: „Blížíme se k dosažení cíle podle programu.“

¹⁴² *Mainiči jp* [online]. The Mainichi Newspapers.

¹⁴³ *Ibid.*

¹⁴⁴ *Ibid.*

¹⁴⁵ *Asahi shinbun DIGITAL* [online]. The Asahi Shimbun Company.

携帯電話メーカーは、この基準に沿って検査をしている。¹⁴⁶

Výrobce mobilních telefonů provádí inspekci podle těchto norem.

Web ブラウザで画面に沿って操作するだけで、だれでも簡単にデータの復元を行うことができます。¹⁴⁷

Ovládáním podle obrazovky ve webovém prohlížeči si může kdokoli snadno obnovit data.

決まった方針に沿って、新しい計画を立てましょう。¹⁴⁸

Sestavme nový plán v souladu se stanovenými postupy.

重役会議の決定に沿って会社では大幅な人員削減が行われた。¹⁴⁹

Dle rozhodnutí ze zasedání správní rady se ve firmě provedlo razantní snížení počtu zaměstnanců.

国民の意志に沿って行われるのが必ずしも正しい政治であるとは言い切れない。¹⁵⁰

Nelze úplně říct, že vláda dle vůle lidu je vždy správná.

東京都では新しい事業計画に沿い、新年度予算を立てている。¹⁵¹

V Tokiu se v souladu s novým business plánem sestavuje rozpočet na nový fiskální rok.

Adnominální tvary:

「個人よりチームの考え方に沿ったサッカーが大切になってくると思う」と話した。¹⁵²

Řekl: „Myslím si, že bude důležitější fotbal, který odpovídá týmovému myšlením, než představám jednotlivce.“

コンソーシアムに参加している大学の教授らが講師として派遣され、テーマに沿った講演などを行う。¹⁵³

Vysokoškolští profesori, vyslaní na koncorcium jako přednášející, tam budou mít mimo jiné přednášku řídicí se tímto tématem.

¹⁴⁶ *Asahi shinbun DIGITAL* [online]. The Asahi Shimbun Company.

¹⁴⁷ Ibid.

¹⁴⁸ Adžia Gakusei Bunka Kjóiku, *Kanzen masutá 2kjú - Nihongo nóryoku šiken bunpó mondai taisaku.*

¹⁴⁹ Mijoši, Reiko aj. *Nihongo masutá no kagi wo nigiru – Džoši.* Senmon kjóiku šuppan, 1996.

¹⁵⁰ Ibid.

¹⁵¹ Adžia Gakusei Bunka Kjóiku, *Kanzen masutá 2kjú - Nihongo nóryoku šiken bunpó mondai taisaku.*

¹⁵² *Mainiči jp* [online]. The Mainichi Newspapers.

¹⁵³ Ibid.

しかし、結局は I O C の方針に沿う改革を迫られる。¹⁵⁴

Avšak nakonec budou donuceni k reformám v souladu s politikou Mezinárodního olympijského výboru.

同ホテルはガーデンウェディングや神前式など、お客様の幅広いニーズに沿った多様なウェディングスタイルの結婚式を執り行うことができる魅力を持っています。¹⁵⁵

Půvab zmíněného hotelu spočívá v tom, že zde lze podle širokých požadavků klientů vykonat různé typy svatebních obřadů, jako je například zahradní svatba nebo svatba v šintoistickém stylu.

緩和解除の開始を決定する際には、最大雇用と 2% のインフレ率という長期目標に沿うバランスの取れたアプローチを採る。¹⁵⁶

Když se rozhodne o zahájení rušení úlev, zaujme se vyvážený postoj v souladu s dlouhodobým cílem maximální zaměstnanosti a 2% inflace.

日本の貿易赤字が過去最大となったが、これまでの傾向に沿った結果でサプライズではなかった。¹⁵⁷

Obchodní deficit Japonska byl rekordní, ale vzhledem k výsledkům odpovídajícím dosavadnímu trendu to nebylo překvapením.

皆様のご希望に沿う結果が出るように努力いたします。¹⁵⁸

Snažíme se, aby se dostavily výsledky v souladu s očekávání všech.

国益に沿った外交政策が進められている。¹⁵⁹

Zahraniční politika, která je v souladu s národními zájmy je prosazována dál.

この店の店員はお客様に対してただマニュアルに沿った対応しかできない。¹⁶⁰

Prodavači z tohoto obchodu mohou jednat se zákazníky jen podle manuálu.

¹⁵⁴ *Mainichi.jp* [online]. The Mainichi Newspapers.

¹⁵⁵ *Asahi shinbun DIGITAL* [online]. The Asahi Shimbun Company.

¹⁵⁶ *Ibid.*

¹⁵⁷ *Ibid.*

¹⁵⁸ Adžia Gakusei Bunka Kjóiku, *Kanzen masutá 2kjú - Nihongo nórjoku šiken bunpó mondai taisaku.*

¹⁵⁹ *Ibid.*

¹⁶⁰ Tomomacu a Wakuri. *Čúkjú nihongo bunpó jóten seiri - Pointo20.*

7.5. Příkladové věty s negramatikalizovanými tvary

児童たちは、川に沿って 1 列に並び、バケツに入れた稚魚と成魚を放流した。¹⁶¹

Děti stáli v jedné řadě podél řeky a vypouštěli tam mladé a dospělé ryby, které byly v kbelících.

現在の国内成長の軌道は依然として韓国銀行の見通しに沿っている。¹⁶²

Současná cesta vnitrostátního růstu je stále v souladu s vyhlídkami Korejské národní banky.

「ご期待に沿えなくて申し訳ありません」¹⁶³

„*Omlouvám se, že jsem nemohl naplnit Vaše očekávání.*“

7.6. Kolokace rozšířené partikule

Mainiči šinbun

Výraz před RP	Překlad	Výraz za RP	Překlad
決められた基準	stanovená norma	作成し	tvořit
思惑	očekávání	議論を展開	polemizovat
年間計画	roční plán	放流する	osadit
常識	zdravý rozum	処して	vypořádat se
提言	návrh	練る	vypracovat
覚書	memorandum	協力する	spolupracovat
題材	téma	出品する	vystavit
推移	změna	見直され	přehodnotit
基準	norma	策を講じる	přijmout opatření
案	plán	避難させる	nalézt útočiště před něčím
テーマ	téma	説明し	vysvětlit
マニフェスト	manifest	提出した	předložit

¹⁶¹ *Mainiči jp* [online]. The Mainichi Newspapers.

¹⁶² *Asahi šinbun DIGITAL* [online]. The Asahi Shimbun Company.

¹⁶³ Andó a Imagawa, *Mimi kara oboeru nihongo nórjoku šiken 2 kjú bunpó toréningu.*

児童の要望	žádost dětí	設計	plánovat
復興計画	plán rekonstrukce	整備	vybudovat
時系列	chronologické pořadí	整理した	uspořádat
主治医の意見	názor lékaře	決定する	rozhodnout
要望	žádost	教えて	naučit
3党合意	dohoda tří stran	協議する	projednávat
国の基準	normy země	調査し	prošetřit
民主党の方針	politika Demokratické strany	廃止した	zrušit

Asahi šinbun

Výraz před RP	Překlad	Výraz za RP	Překlad
政府の政策	vládní opatření	行い	provádět
結論	závěr	作られた	vytvořit
虚偽調書	lživý protokol	証言していた	svědčit
報告書	zpráva	進める	postupovat
ガイドライン	směrnice	精査	důkladně prošetřit
アルゴリズム	algoritmus	設計されている	plánovat
手段	prostředky	行われる	provést
要望	žádost	変える	změnit
スケジュール	program	実行しなければ ならない	provést
EU規則	pravidla EU	行われる	provést
国の法	zákon státu	捜査する	vyšetřit
規格	standard	確認し	potvrdit
回復	zotavení	維持する	udržovat
計画	plán	推移している	měnit

予想	předpověď	推移している	měnit
スケジュール	program	近づいている	přibližovat se
申し合わせ	dohoda	決めた	stanovit
基準	norma	検査をしている	vyšetřit
方針	politika	進める	postupovat
主要なテーマ	hlavní téma	設置する	zřídit
立法趣旨	úmysl zákonodárců	反映する	odrážet
民主党案	plán Demokratické strany	修正する	revidovat
勧告	rada	行う	provést
指定のフォーマット	určený formát	投稿し	přispět
項目	body	進める	postupovat
メール	email	支払う	zaplatit

Gramatické příručky

Výraz před RP	Překlad	Výraz za RP	Překlad
創立者の教育方針	vzdělávací politika zakladatele	学習計画を 立てています	sestavit studijní plán
書いてある手順	předepsaný postup	やって	dělat
決まった方針	stanovená politika	計画を立てましょう	sestavit plán
事業計画	business plán	新年度予算を 立てている	sestavit rozpočet na nový fiskální rok
市民の要望	žádost občanů	した	udělat
皆様のご希望	přání všech	努力します	snažit se
都市計画	městské plánování	立てる	sestavit
重役会議の決定	rozhodnutí ze zasedání správní rady	行われた	provést
国民の意志	vůle lidu	行われる	provést

計画	plán	勉強しよう	studovat
教育方針	vzdělávací politika	重視している	klást důraz
スケジュール表	program	進んでいる	postupovat
会の方針	politika spolku	行動して	postupovat
マニュアル	manuál	対応しかできない	jednat
会員の意見	názory členů	決められている	rozhodovat
説明書	manuál	組み立てて	sestavit
料理の本に 書いてある作り方	výrobní postup uvedený v kuchařce	作っていけば	vytvořit
安全対策の 基本的考え	základní koncept bezpečnostního opatření	打ち出して	vypracovat
伝統的な小説作法	tradiční románová pravidla	創作した	napsat
案内図	mapka	行います	provést
伝統的なやり方	tradiční způsob provádění	行われています	provést
読者の期待	očekávání čtenáře	展開する	rozvíjet se
取扱説明書に 書いてある手順	postup uvedený v uživatelském manuálu	操作して	zacházet

7.6.1. Analýza výrazů před rozšířenou partikulí

Výrazy, na které se tato partikule váže se do určité míry podobají výrazům, které stojí také často před rozšířenou partikulí *ni motozuite*. U *ni sotto* to jsou různé druhy předpisů, podle kterých něco neodchylně probíhá. Nejčastěji se před touto rozšířenou partikulí objevují výrazy pro normy,

politiku a plán. Dalšími takovými výrazy jsou memorandum, manifest, opatření, protokol, směrnice, dohoda, program, koncept a zpráva.

Často se zde také vyskytují běžně používané věci, které obsahují postupy pro provádění něčeho, jako jsou manuály, listiny s jednotlivými body postupu, mapky a emaily.

Také jsou časté výrazy z běžného života, od jejichž podstaty se neodchylujeme (očekávání, přání, způsoby dělání, rady, žádosti, zdravý rozum, vůle).

Další výrazy, které se před touto rozšířenou partikulí objevují, jsou témata, návrhy, názory, rozhodnutí, změny a prostředky.

7.6.2. Analýza výrazů za rozšířenou partikulí

Podobně jako za *ni motozuite* tak i za *ni sothe* je nejčastějším výrazem sloveso s významem provést/vykonat. V podobném významu se za *ni sothe* dále nacházejí slovesa postupovat, sestavit, zacházet a jednat.

Zbývající výrazy souvisí především s nějakou duševní činností (projednat, přehodnotit, prošetřit, změnit, revidovat, plánovat, rozhodnout, vysvětlit, oznámit, spolupracovat, studovat, snažit se, klást důraz apod.)

I za touto rozšířenou partikulí se nacházejí výrazy, kdy se například něco vytváří a píše, ale stejně jako u *ni motozuite* nemůžeme hovořit o kreativní činnosti v pravém slova smyslu, kdy se něco starého přetváří na něco nového.

7.7. Porovnání se zbývajícími rozšířenými partikulemi

Rozšířená partikule *ni sothe* nese význam „v souladu s něčím něco dělat“ a u výrazů, za kterými stojí, zdůrazňuje jejich široké rozpětí a přítomnost jednotlivých segmentů se stanoveným pořadím a směrem, kterým se musíme řídit. Často se tedy pojí na výrazy, jako je manuál nebo politika.

Například manuál je vždy rozdělen do několika segmentů, jejichž pořadí a směr je nutné dodržovat, aby se něčeho dosáhlo. Pokud bude obsahovat manuál k sestavení modelu letadla šestnáct jednotlivých kroků, nemůžeme začít až od desátého kroku, abychom model letadla sestavili, nýbrž musíme začít od prvního kroku a postupně se dopracovat až k poslednímu

šestnáctému kroku. Rozšířená partikule *ni sotto* v tomto případě vyjadřuje, že se musíme při sestavování modelu letadla bezpodmínečně řídit postupem stanoveným v manuálu.

Rozšířenou partikuli *ni sotto* nelze tedy z výše uvedených důvodů nahradit rozšířenou partikulí *o moto ni site*, která se pojí na nějaký výchozí zdroj, kterým se necháváme víceméně jen inspirovat při nějaké kreativní nebo mentální činnosti. V následujících dvou příkladových větách je tak nutné použít *ni sotto* namísto této rozšířené partikule.

Web ブラウザで画面に沿って操作するだけで、だれでも簡単にデータの復元を行うことができます。¹⁶⁴

Ovládním podle obrazovky ve webovém prohlížeči si může kdokoli snadno obnovit data.

政府は、この基本方針に沿って関連法案作りに着手し、秋の臨時国会への提出を目指す。¹⁶⁵

Vláda začne pracovat v souladu s touto základní politikou na souvisejícím návrhu zákona, který bude chtít předložit na podzimním mimořádném zasedání parlamentu.

Srovnání s rozšířenou partikulí *ni motozuite* je obtížnější, protože jak *ni sotto* tak *ni motozuite* ve své podstatě znamenají to, že se něčeho pevně držíme. Učebnice *Fukugódžoši ga kore de wakaruru* uvádí v této souvislosti následující dvě příkladové věty.

A. 自らの経験に沿って、留学の意味について話す。¹⁶⁶

V souladu s vlastními zkušenostmi budu mluvit o významu studia v zahraničí.

B. 自らの経験に基づいて、留学の意味について話す。¹⁶⁷

Na základě vlastní zkušenosti promluvím o významu studia v zahraničí.

V případě příkladové věty A. a rozšířené partikule *ni sotto* je brána vlastní zkušenost za událost mající jeden proud a vývoj. Studium v zahraničí se tu jako jedna událost vyvíjí od příprav přes pobyt v zahraničí až k návratu. Ve stejném směru s tímto proudem postupuje pak i vyprávění.¹⁶⁸

V případě příkladové věty B. a rozšířené partikule *ni motozuite* není tento vývoj důležitý. Mluvčí zde hovoří už jen o samotném studiu v zahraničí na základě vlastních zkušeností.

¹⁶⁴ *Asahi shinbun DIGITAL* [online]. The Asahi Shimbun Company.

¹⁶⁵ *Mainichi jp* [online]. The Mainichi Newspapers.

¹⁶⁶ Suzuki, *Fukugódžoši ga kore de wakaruru*, s. 131.

¹⁶⁷ *Ibid.*

¹⁶⁸ *Ibid.*

7.8. Primární a sekundární užití rozšířené partikule

Rozšířená partikule *ni sotto* ve svém primárním užití vyjadřuje to, že se podél dané osy provádí nějaká činnost. Výrazy, za kterými tato rozšířená partikule stojí, tak v sobě obsahují širší časové rozpětí, vývoj, směřování jedním směrem nebo jednotlivé body postupu. Nejčastěji jsou to různé normy, plány, programy, politika, manuály apod.

K výrazům, které tuto rozšířenou partikuli často následují, patří slovesa provést, vykonat, postupovat, jednat, sestavit apod. Příkladové věty takového použití jsou následující.

本稿では創立者の教育方針に沿って年間の学習計画を立てています。¹⁶⁹

V tomto dokumentu vychází roční studijní plán ze vzdělávací politiky zakladatele.

説明書に沿って組み立ててください。¹⁷⁰

Sestavte to prosím podle manuálu.

Sekundárním užitím rozšířené partikule *ni sotto* je uvození různých žádostí, očekávání a přání, kterým je třeba vyhovět. Za *ni sotto* v tomto užití často následují slovesa provést, naplnit, snažit se apod. Příkladové věty takového užití jsou následující.

市民の要望に沿って、空き地を公園にした。¹⁷¹

Na základě žádosti občanů se z neobyvané půdy udělal park.

皆様のご希望に沿う結果が出るように努力いたします。¹⁷²

Snažíme se, aby se dostavily výsledky podle očekávání všech.

¹⁶⁹ Tomomacu, *Donna toki dó cukau nihongo hjógen bunkei džiten.*

¹⁷⁰ Tomomacu a Wakuri. *Čúkjú nihongo bupó jóten seiri - Pointo20.*

¹⁷¹ Širajori a Inadžima, *Nihongo nórijoku šiken taió - Bupó mondaišú(1kjú/2kjú).*

¹⁷² Adžia Gakusei Bunka Kjóiku, *Kanzen masutá 2kjú - Nihongo nórijoku šiken bupó mondai taisaku.*

8. Shrnutí specifík gramatické kategorie rozšířených partikulí

V této kapitole se pokusím shrnout hlavní poznatky o specifických vlastnostech gramatické kategorie rozšířených partikulí, kterých jsem nabytl během psaní této práce. Pro tento účel zde ještě jednou uvedu vlastní definici gramatické kategorie rozšířených partikulí, kterou jsem stanovil v podkapitole s názvem *Analýza definic rozšířených partikulí* a dále ji rozpracuji. V závěru této kapitoly se též zamyslím nad vztahem rozšířených partikulí k procesu gramatikalizace.

Vlastní definice gramatické kategorie rozšířených partikulí, kterou jsem stanovil na základě definic z odborné literatury zní: „Rozšířené partikule jsou formálně ustálené těsné vazby jednoduchých partikulí s dalšími partikulemi (např. *karaniwa*), nebo s tvary původně plnovýznamových výrazů (např. *ni cuite*). Tyto výrazy nesou funkci partikule a podobně jako jednoduché partikule mohou odpovídat například předložkám nebo spojkám v jiných jazycích. Používají se především v psaném projevu, zejména odborném a oficiálním, často namísto základních partikulí s podobným významem. Jejich charakteristickým rysem a zároveň hlavním důvodem pro jejich užití je jednak to, že dokáží lépe určit vztahy větných členů než je tomu u jednoduchých partikulí a jednak to, že dokáží vyjádřit významovou nuanci, kterou nejde jednoduchou partikulí vyjádřit nebo je těžké ji vyjádřit.“

V první větě definice je zmíněna rozšířená partikule *ni cuite*, která je po morfologické stránce tím nejtypičtějším zástupcem gramatické kategorie rozšířených partikulí. Je zde spojena jednoduchá partikule a tvar slovesa, což je morfologický tvar, který se mezi rozšířenými partikulemi vyskytuje vůbec nejvíce. Kromě tvaru sloves, to jsou i další plnovýznamové slovní druhy, jako jsou podstatná jména (*okage de*), nebo dokonce příslovce (*wa mochiron*), která se pojí s jednoduchou partikulí a dohromady tvoří partikuli rozšířenou. Mezi rozšířenými partikulemi jsou možné avšak i další morfologické tvary, jako je tomu například u rozšířené partikule *wo čúšin to šite*, ve které jsou obsaženy dvě jednoduché partikule, podstatné jméno a přechodník slovesa.

Kromě takovýchto morfologických tvarů rozšířených partikulí, kdy se k sobě pojí jedna nebo více jednoduchých partikulí a původně plnovýznamový výraz, existuje i další specifická skupina rozšířených partikulí, kdy se k sobě pojí jen jednoduché partikule (v definice uvedené *karaniwa*), které dohromady tvoří jednu rozšířenou partikuli. Takovéto rozšířené partikule si ale

nesmíme plést s partikulemi složenými, ke kterým patří například spojení partikulí *ni* a *dake*. Zajímavostí u skupiny rozšířených partikulí, které vznikly pouze složením jedné partikule ke druhé (*karaniwa*) je také to, že tyto skladebné partikule mohou být uživateli jazyka stále vnímány odděleně¹⁷³. Například dnes běžná partikule *node*, která vznikla původně také spojením několika partikulí¹⁷⁴ už takto vnímána není a nepovažuje se za rozšířenou, nebo složenou partikuli. Tento fakt se dá přičíst tomu, že spojení jednotlivých partikulí v *node* je dnes už tak silné, že ho vědomí uživatele jazyka nedokáže jasně rozdělit.

Nyní se ale ještě jednou vraťme k rozšířené partikuli *ni cuite*, která je v rámci gramatické kategorie rozšířených partikulí specifická také tím, že je u ní proces gramatikalizace ve výraz odpovídající partikuli ve velmi pokročilém stádiu. Když jsem zařazoval rozšířené partikule jako slovní druh a srovnával je v tomto kontextu s jednoduchými partikulemi, tak jsem hovořil o tom, že rozšířené partikule patří k synsémantickým výrazům, které ale nejsou vždy zcela neohebné. To znamená, že například v rámci adnominálního postavení existují rozšířené partikule, které mají stále zachovanou flexi, byť jen částečnou, ale některé, jako právě *ni cuite*, takovouto flexi už nemají. Například u rozšířené partikule *ni kanšite* jsou možné v adnominálním postavení tři tvary a to *ni kanšite no*, *ni kansuru*, *ni kanšita*, ale u rozšířené partikule *ni cuite* je možný v adnominálním postavení pouze tvar s partikulí *no*, což je tvar, který je shodný s adnominálním postavením jednoduché pádové partikule. Nutno ale podotknout, že v adverbálním užití může i rozšířená partikule *ni cuite* nabývat dalších tvarů, jako je například *ni cukimašite*.

Kromě toho, že rozšířené partikule nesou funkci jednoduché partikule, tak s těmito výrazy mají i další společné vlastnosti. Podobně jako se partikule *ni* může pojit s kontextovou partikulí *mo*, tak se například i rozšířená partikule *ni hanšite* může pojit s kontextovou partikulí, která zde navíc nemusí stát až za přechodníkem slovesa (*ni hanšite mo*), ale může se vázat přímo na partikuli *ni* (*ni mo hanšite*).¹⁷⁵ Další shodnou vlastností s jednoduchými partikulemi je druhové dělení rozšířených partikulí. To znamená, že podobně jako můžeme rozdělit jednoduché partikule do 5 skupin na pádové partikule, spojovací partikule, kontextové partikule, příslovečné partikule a koncové partikule, můžeme tímto způsobem rozdělit i rozšířené partikule na rozšířené pádové partikule, rozšířené spojovací partikule, rozšířené kontextové partikule, rozšířené příslovečné

¹⁷³ Sunakawa, *Nihongo kjóiku*, s. 43.

¹⁷⁴ Ibid., Původní znění: “ところで、「ので」や「にて」のようなものも、そもそもは複数の助詞が結合してできたものである。”

¹⁷⁵ Martin, *A Reference Grammar of Japanese*, s. 577.

partikule a rozšířené koncové partikule. Z tohoto důvodu rozšířené partikule také neodpovídají pouze předložkám v jiných jazycích, ale mohou odpovídat například i spojkám.

Jak je uvedeno v definici výše, rozšířené partikule se používají ze dvou hlavních důvodů. Prvním důvodem je to, že dokáží lépe určit vztahy větných členů než je tomu u jednoduchých partikulí. Většina jednoduchých partikulí má tu vlastnost, že je lze použít k mnoha různým účelům. Například partikule *ni* může označovat jednak směr nějaké aktivity a jednak činitele trpného rodu. Z důvodu takovéto mnohoúčelovosti partikule *ni* pak nemusí být jasné, co přesně tato partikule ve větě vyjadřuje. Avšak použitím například rozšířené partikule *ni taišite* na místo jednoduché partikule *ni* můžeme jednoznačně vyjádřit to, že máme na mysli směřování dané aktivity vůči něčemu nebo někomu.

Druhý důvod pro užití rozšířené partikule je ten, že takovýto výraz dokáže vyjádřit významovou nuanci, kterou nelze jednoduchou partikulí vyjádřit, nebo je těžké ji tímto způsobem vyjádřit. Takovouto vlastnost propůjčuje rozšířeným partikulím především pozůstatek významu plnovýznamových výrazů, ze kterých prostřednictvím gramatikalizace dané rozšířené partikule vznikly.

Předpokládá se, že ke gramatikalizaci dochází kvůli ztrátě vyjadřovací přesnosti¹⁷⁶ u často používaných výrazů, jakými mohou být v našem případě i jednoduché partikule. Aby se tato přesnost posílila, dochází v rámci jazyka k inovativním způsobům vyjádření. Posílená přesnost takovýchto vyjádření pak přispívá ke zlepšení informační hodnoty výpovědi pro posluchače a zároveň dovoluje mluvčímu sdělovat jeho postoj k dané situaci.¹⁷⁷ Takovéto nové formy vyjádření typicky vznikají tak, že se využijí dosud existující výrazy¹⁷⁸, jakými mohou být právě původně plnovýznamová slova, která lze identifikovat v rozšířených partikulích.

Podívejme se v tomto kontextu nyní na rozšířené partikule, kterými jsem se v této práci zabýval. V rozšířené partikuli *o moto ni šite* lze kromě dvou partikulí a přechodníku slovesa *suru* identifikovat původně plnovýznamové podstatné jméno, které lze přeložit do češtiny slovy *původ*, *zdroj*, *počátek* apod. To znamená, že nám tato rozšířená partikule říká, že se něco stává zdrojem pro něco, nebo že se z něčeho vychází. V rozšířené partikuli *ni motozuite* je sice obsažen pouze přechodník slovesa *motozuku*, ale i v tomto slovese lze identifikovat pravděpodobně původní skladebné elementy tohoto výrazu, jakými jsou podstatné jméno *moto*, které lze do češtiny

¹⁷⁶ Hopper a Traugott, *Grammaticalization*, s. 24.

¹⁷⁷ *Ibid.*, s. 73.

¹⁷⁸ *Ibid.*

přeložit jako základ nebo také původ a sloveso *cuku*, které lze do češtiny přeložit například slovy připojit, připevnit, být spojeny nebo se něčeho držet (kromě jednoznačného zápisu 基づく existuje i dvouznačkový zápis 基付く). Klíčové je tu avšak sloveso *cuku*, které nám v podstatě říká, že se musíme daného zdroje pevně držet. V tomto smyslu pak vyznívá celé sloveso *motozuku* mnohem tvrději než sloveso *suru* v rozšířené partikuli *o moto ni šite*. Podle mého názoru je to právě tento důvod, proč se používá *ni motozuite* a ne *o moto ni šite*, když chceme vyjádřit to, že se něčeho pevně držíme a neodchylujeme se od toho. Na těchto rozšířených partikulích je tak patrné, že jsou v nich nadále uloženy původní významy plnovýznamových výrazů, díky kterým mohou jednak nést drobné rozdíly ve sdělovaných významech a jednak posilovat vyjadřovací přesnost.

Podobně lze hovořit i o třetí rozšířené partikuli, které jsem se v této práci věnoval. Rozšířená partikule *ni sotte* nese význam neodchylovat se od něčeho, nebo postupovat podle něčeho, což jsou přenesené významy místního užití slovesa *sou*, které vyjadřuje pohyb podél dalece vedoucí věci typu říční proud nebo cesta. Přestože bylo toto plnovýznamové slovo gramatikalizováno na funkční výraz jakým je rozšířená partikule, stále si udržuje svůj význam, díky kterému může mluvčí vyjádřit například široké časové rozpětí nebo jednotlivé body postupu, kterých je třeba se držet.

Takovýto proces, kdy si gramatikalizovaný tvar udržuje význam plnovýznamového slova, byl v této práci pojmenován slovem přetrvávání (anglicky *persistence*, japonsky *džizoku*). Na citovaných příkladech jsme také viděli, že ke gramatikalizačním procesům, které se týkají rozšířených partikulí *o moto ni šite*, *ni motozuite* a *ni sotte* patří i vrstvení (anglicky *layering*, japonsky *džúsóka*), při kterém například dochází k tomu, že vedle sebe existují jak gramatikalizované tvary tak i plnovýznamová slova, ze kterých tyto gramatikalizované tvary vznikly. Další proces, který je zapojen do gramatikalizace těchto rozšířených partikulí, je generalizace (anglicky *generalization*, japonsky *ippanka*), při které dochází k přechodu od lexikálního k více gramatickému statusu původně plnovýznamových výrazů, které se tak mohou používat v širším kontextu. Typickým procesem, který je zapojen do gramatikalizace výše uvedených rozšířených partikulí je také dekategoriace (anglicky *deategorialization*, japonsky *dahhančúka*), při které dochází ke ztrátě morfologických a syntaktických vlastností plnovýznamových výrazů. U sloves to může být například omezení jejich flexe nebo ztráta jejich gramatické kategorie rodu, času, způsobu, vidu a polarity.

Na úplný závěr této kapitoly se ještě zastavím u zmíněné vyjadřovací přesnosti, kterou rozšířené partikule posilují. U každé rozšířené partikule, kterou jsem se zabýval, se dají vystopovat typická slova, na které se tyto výrazy pojí. Jak vyplynulo z podkapitol pod názvem *Kolokace rozšířené partikule* je to například slovo manuál, které často stojí před rozšířenou partikulí *ni sotto*, nebo slovo příběh, které často stojí před rozšířenou partikulí *o moto ni site* a stává se tak výchozím zdrojem pro nějakou kreativní činnost. Nicméně, jak bylo uvedeno v kapitole pod názvem *Porovnání se zbývajícími rozšířenými partikulemi*, za některými slovy mohou stát v podstatě všechny tři rozšířené partikule, kterými jsem se v této práci zabýval. Rozdíl je zde avšak v tom, co chce mluvčí přesně sdělit. V tomto smyslu zde platí podobná pravidla jako například u jednoduchých partikulí *ni* a *e*. Přestože mohou obě označovat destinaci, ke které někdo směřuje, existují u nich drobné rozdíly ve sdělovaných významech. Podobným způsobem lze uvažovat i o rozšířených partikulích *o moto ni site* a *ni motozuite*, které stojí například za slovem příběh. První rozšířenou partikulí chce mluvčí přesně vyjádřit to, že se tímto příběhem při nějaké kreativní činnosti nechal pouze inspirovat, ale už se ho dále pevně nedrží. Druhou rozšířenou partikulí chce mluvčí však vyjádřit to, že se tohoto příběhu drží do co nejmenších detailů a nejedná se tak o pouhou inspiraci.

Závěr

Cílem této práce bylo prozkoumání rozšířených partikulí na morfologické, syntaktické a zejména sémantické úrovni. Tomuto cíli jsem podřídil obě části této práce.

V teoretické části jsem rozšířené partikule definoval, stanovil důvody pro jejich užití, zařadil je jako slovní druh a analyzoval jejich morfologické a syntaktické vlastnosti. Do této části jsem také zařadil proces gramatikalizace, který stojí u zrodu těchto výrazů.

V praktické části jsem se věnoval už konkrétním rozšířeným partikulím a to *o moto ni site*, *ni motozuite* a *ni sotto*. V úvodu jsem shrnul definice těchto rozšířených partikulí a zařadil je podle jejich druhu, morfologie a syntaktických vlastností do příslušných skupin, které jsem definoval v předchozí teoretické části. Dále se tato část práce věnovala významu a užití těchto výrazů. Na dostatečném počtu příkladových vět bylo demonstrováno jednak to, jak jsou tyto rozšířené partikule zapojeny do konkrétních vět a jednak to, v jakých významových kontextech se tyto rozšířené partikule objevují. Na základě příkladových vět byly stanoveny také možnosti překladu. Pro určení užití rozšířených partikulí byla důležitá podkapitola s názvem *Kolokace rozšířené partikule*, kde jsem uvedl přehled výrazů, které se nacházely před a za rozšířenou partikulí v rámci jedné věty. V následujících dvou podkapitolách jsem kolokující výrazy podrobil analýze. Za nejdůležitější součást této praktické části práce považuji poslední dvě podkapitoly každé jednotlivé rozšířené partikule, ve kterých jsem porovnal rozšířené partikule mezi sebou a stanovil jejich primární a sekundární užití. V závěrečné kapitole jsem shrnul specifika rozšířených partikulí a zamyslel se nad jejich vztahem k procesu gramatikalizace.

Během tohoto výzkumu jsem upozornil na několik zajímavých skutečností. V rámci teoretické části to byla například morfologická skupina rozšířených partikulí, které jsou složeny jen ze dvou a více jednoduchých partikulí a nejedná se o partikule složené. Oproti skupině rozšířených partikulí, které vznikly z plnovýznamových slov, je to velmi atypická skupina, avšak i takovéto výrazy, z důvodu jejich rozšířeného významu, jsou považované za rozšířené partikule. Další zajímavým zjištěním je to, že o některých rozšířených partikulích lze uvažovat tak, že se jedná o do určité míry ohebná synsémantika a to z důvodu jejich ne zcela dokončené gramatikalizace. V této části jsem také zjistil, že druhové rozlišení rozšířených partikulí je při jejich popisu ostatními autory opomíjeno a často jsou tak za rozšířené partikule považovány jen

rozšířené pádové partikule. Důležitým bodem v této části bylo i objasnění důvodů, které stojí za užíváním těchto výrazů.

V praktické části, která byla zaměřená na konkrétní tři rozšířené partikule, se pro mě staly podstatné ty poznatky, kterých jsem nabyl, když jsem se zamýšlel nad významovými rozdíly daných rozšířených partikulí a když jsem stanovoval jejich primární a sekundární užití. K tomuto účelu mi velmi napomohl přehled výrazů, které stojí před a za těmito rozšířenými partikulemi. Zajímavé byly především ty výrazy, které jdou užit před všemi třemi rozšířenými partikulemi. Dospěl jsem k tomu, že užití jednotlivých rozšířených partikulí, které stojí za takovými výrazy, je řízeno vyjadřovací přesností, tzn. je řízeno tím, co chce mluvčí skutečně sdělit. Tato vyjadřovací přesnost je poté umožněna původně plnovýznamovými výrazy, které byly gramatikalizovány v rozšířenou partikuli.

Téma této práce, kterým byly rozšířené partikule, je tématem velmi širokým a do značné míry neprobádaným. Když jsem stanovoval morfologickou strukturu rozšířených partikulí v teoretické části a vycházel přitom z učebnice *Donna toki dó cukau nihongo hjógen bunkei*, pracoval jsem s 205 takovými výrazy. Protože jsou tyto výrazy na různé úrovni gramatikalizace, mají velmi rozvětvené morfologické a syntaktické vlastnosti a disponují širokým polem významů, je poměrně obtížné pro ně sestavit nějaký jednoduchý a zároveň pochopitelný přehled. V této práci a její praktické části jsem se tak zaměřil na tři rozšířené partikule, které jsem se pokusil vyčerpávajícím způsobem popsat. Protože existují i další rozšířené partikule, které lze zařadit do významové skupiny, kterou jsem se zde zabýval, nebo existují i jiné významové skupiny, je zde široký prostor pro další výzkum těchto výrazových prostředků.

Použitá literatura

1. ADŽIA GAKUSEI BUNKA KJÓIKU. *Kanzen masutá 2kjú - Nihongo nórjoku šiken bupó mondai taisaku*. 3A Corporation, 2007. ISBN: 978-4-88319-088-1.
2. ANDÓ, Eriko a IMAGAWA, Kazu. *Mimi kara oboeru nihongo nórjoku šiken 2 kjú bupó toréningu*. Aruku, 2007. ISBN: 978-4-7574-1228-6.
3. *Asahi shinbun DIGITAL* [online]. The Asahi Shimbun Company. Dostupné z: <http://www.asahi.com/>
4. HOPPER, Paul J. a TRAUGOTT, Elizabeth Closs. *Grammaticalization*. 2nd ed. Cambridge University Press, 2003. ISBN: 978-0-521-00948-5.
5. IORI, Isao aj. *Čúdžókjú wo ošieru hito no tame no nihongo bupó handobukku*. 3A Corporation, 2001. ISBN: 978-4-88319-201-4.
6. KATO, Šigehiro. *Nihongo bupó njúmon handobukku*. Kenkjúša, 2006. ISBN: 4-327-38450-X.
7. KOIKE, Šohei. *A Practical Guide to Japanese Phrasing I*. Marnavi, 2007. ISBN: 978-4-903719-05-4.
8. LIU, Yi-Ling. Grammaticalization of the Japanese Verbs: sitagau and tomonau. *Journal of Japanese literature and language in Taiwan*, č. 22, 2007. s. 213-237. ISSN: 1727-2262.
9. *Mainiči jp* [online]. The Mainichi Newspapers. Dostupné z: <http://mainichi.jp/>
10. MAKINO, Seiči a TSUTSUI, Michio. *A Dictionary of Intermediate Japanese Grammar*. The Japan Times, Ltd., 1995. ISBN: 4-7890-0775-8.
11. MARTIN, Samuel E. *A Reference Grammar of Japanese*. 3rd ed. Rutland, 1991. ISBN: 0-8048-1550-X.
12. MIJOŠI, Reiko aj. *Nihongo masutá no kagi wo nigiru – Džoši*. Senmon kjóiku šuppan, 1996. ISBN: 4-88324-360-5.
13. NOVÁK, Miroslav. *Gramatika japonštiny I*. Státní pedagogické nakladatelství, 1978.
14. ŠIRAJORI, Majumi a INADŽIMA, Hitomi. *Nihongo nórjoku šiken taió - Bupó mondaišú(1kjú/2kjú)*. Kirihara juni, 1996. ISBN: 978-4-342-88143-5.
15. SUNAKAWA, Juriko aj. *Nihongo kjóši to gakušúša no tame no bunkei džiten*. Kurošio šuppan, 1998. ISBN: 4-87424-154-9.

16. SUNAKAWA, Juriko. Fukugódžoši nicuite. *Nihongo kjóiku*, č.62, 1987. s. 42-55. ASIN: B000B6AGWK.
17. SUZUKI, Tomomi aj. *Fukugódžoši ga kore de wakarú*. Hicudži šobó, 2007. ISBN: 978-4-89476-318-0.
18. TOMOMACU, Ecuko a WAKURI, Masako. *Čúkjú nihongo bunpó jóten seiri - Pointo20*. 3A Corporation, 2007. ISBN: 978-4-88319-457-5.
19. TOMOMACU, Ecuko aj. *Donna toki dó cukau nihongo hjógen bunkei*. Aruku, 1996. ISBN: 4-87234-589-4.
20. TOMOMACU, Ecuko aj. *Donna toki dó cukau nihongo hjógen bunkei džiten*. Aruku, 2007. ISBN: 978-4-7574-1235-4.